

- §12-miljøgodkendelse til
St. Dammegård,
Splitsgårdsvej 35,
3782 Klemensker.

Kolofon: Bornholms Regionskommune; April 2011

Udarbejdet af:	Teknik & Miljø
Layout & Tryk:	Teknik & Miljø
Journalnummer:	09.17.18P19-0011
Sagsbehandler:	Helle Thers
Kortbilag:	Kort & Matrikelstyrelsen

St. Dammegård

Splitsgårdsvej 35
3782 Klemensker
Ejendomsnummer: 4000080623
CHR nr. 93 047
CVR nr. 19431533
P-nr. 1002310672
Mobilnr. 4033 2232
E-mail: steentender@mail.dk

Miljøgodkendelse til

St. Dammegård

Godkendelsesdato: 6. april 2011

April 2011

Indholdsfortegnelse

Miljøgodkendelse til St. Dammegård	5
1 Generelle vilkår	5
1.a Vilkår vedrørende dispensation fra afstandskrav til naboskel	6
1.1 Vilkår vedrørende drift og indretning.....	6
1.2 Vilkår vedrørende årsproduktion.....	6
1.3 Vilkår vedrørende information og ændringer på ejendommen.....	6
2 Vilkår vedrørende produktionsanlægget.....	8
2.1 Staldinventar- og drift.....	8
2.2 Ventilation.....	8
2.3 Rengøring af staldanlæg.....	8
2.4 Lugt og ammoniak	8
2.5 Vilkår vedrørende gyllebeholdere	8
2.6 Gødningsopbevaring	8
2.7 Gyllehåndtering	8
2.8 Udspredning af gylle op til byzone	9
2.9 Spildevand og overfladevand.....	9
2.10 Uheld og risici.....	9
2.11 Støjkluder.....	9
2.12 Skadedyr	10
2.13 Støv	10
2.14 Oplag af olie, affald, pesticider og øvrige kemikalier	10
Olie.....	10
Affald	11
Sprøjtemidler og medicin	11
3 Vilkår om udspretningsarealer	12
4 Vilkår vedrørende landskabsinteresser	12
5 Vilkår vedrørende bedst tilgængelige teknologi/Renere teknologi.....	12
6 Vilkår vedrørende tilsyn, kontrol og egenkontrol	13
Godkendelsens forudsætninger – miljøteknisk beskrivelse	14
6. Beskrivelse af produktionsanlægget og bedriftens arealer.....	14
6.1 Ansøger og ejerforhold.....	14
6.2 Husdyrbruget	14
6.3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold.....	14
6.3.1 Landskabelig placering af St. Dammegård	14
6.3.2 St. Dammegårds placering i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mm.	15
6.4 Ejendommens bygningsanlæg	16
6.4.1 Produktionsanlægget	17
6.5 Ejendommens husdyrhold.....	19
6.6 Opbevaringskapacitet	19
6.6.1 Produktion af husdyrgødning	19
6.6.2 Ejendommens opbevaringsanlæg.....	19
6.7 Bedriftens landbrugsjord.....	20
6.7.1 Harmoniareal.....	21
6.7.2 Arealkrav	21
7 Beskrivelse af produktionens ressourceforbrug.....	22
7.1 Energi.....	22
7.1.1 El.....	22
7.1.2 Olie	22
7.2 Vand.....	22
7.3 Gødning.....	23
7.3.1 Husdyrgødning.....	23
7.4 Foder og foderopbevaring.....	23
7.5 Såsæd.....	24
7.6 Kemikalier og pesticider.....	24
8 Fleksibilitet	24
9 Forventede reststoffer og emission fra anlægget	24

9.1 Husdyrgødning.....	24
9.2 Kvælstofudvaskning.....	24
9.2.1 Overfladevand – Nitratklasse.....	24
9.2.2 Grundvand – nitratfølsomt område	25
9.3 Fosfor.....	25
9.4 Ammoniakfordampning.....	25
9.5 Lugtemission.....	25
9.5.1 Vedvarende lugtkilder	25
9.5.2 Periodiske lugtkilder	26
9.6 Støvemission.....	26
9.7 Støjklider.....	26
9.7.1 Vedvarende støjklider.....	26
9.7.2 Periodiske støjklider	26
9.8 Lys	27
9.9 Transport.....	27
9.9.1 Intern transport.....	27
9.9.2 Ekstern transport.....	27
9.10 Fluer og skadedyr.....	28
9.11 Spildevand.....	28
9.12 Affald.....	29
9.12.1 Olie- og kemikalieaffald	29
9.12.2 Animalsk affald	29
10 Risici.....	29
11 Egenkontrol og Management	30
12 Husdyrbrugets ophør.....	31
Vurderinger.....	31
13 Vurdering af produktions miljøpåvirkning.....	31
13.1 Kvælstofpåvirkning.....	31
13.1.1 Overfladevand.....	31
13.1.2 Grundvand	32
13.1.3 Vandløb og søer.....	32
13.2 Fosforudledning.....	32
13.3 Ammoniakdeposition til naturarealer.....	33
13.4 Pesticidpåvirkning.....	35
13.5 Påvirkning af bilag IV arter.....	35
14 Vurdering af ressourceforbrug og affaldshåndtering	35
15 Vurdering af lugt-, støv-, støj-, flue-, transport- og lysgener.....	36
16 Vurdering af anvendelse af bedste tilgængelige teknik	37
17 Vurdering af hensynet til de landskabelige værdier	41
18 Vurdering af tiltag ved ophør af husdyrbruget.....	42
19 Vurdering af alternativer til beskrevet produktionsudvidelse	42
19.1 Alternative løsninger.....	42
19.2 0-alternativ	43
20 Afværgeforanstaltninger	44
20.1 Fodermæssige forhold.....	44
21 Samlet konkluderende vurdering.....	44
22 Generelle forhold.....	44
22.1 Tidligere offentliggørelser	44
22.2 Klagevejledning	45
Bilag 1 – Udspretningsarealer, §3 beskyttet natur og EU-habitatområde, og arealer i bufferzoner	46
Bilag 3 – Anlægstegning.....	52
Bilag 4 – Transportrute med gylle.....	53
Bilag 5 – Beredskabsplan	54
Bilag 6 – Modtagne indlæg i forbindelse med 2. offentlighedsperiode	55

Miljøgodkendelse til St. Dammegård

Bornholms Regionskommune giver hermed godkendelse i henhold til Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer samt tilhørende bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer og bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. med senere ændringer.

Svineproduktionen på St. Dammegård kan udvides fra 7.800 slagtesvin (30-107 kg) til 8.800 slagtesvin (30-110 kg), hvilket svarer til en udvidelse fra 219,8 dyreenheder (DE) til 261,2 DE. Udvidelsen finder sted i eksisterende bygninger.

I forbindelse med udvidelsen på St. Dammegård om opføres en ny fritliggende gyllebeholder på den bygningsløse ejendom Aabyvej 5, 3700.

1 Generelle vilkår

Denne godkendelse omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen St. Dammegård, Spiltsgårdsvej 35, 3782 Rønne. Til ejendommen er tilknyttet husdyrproduktion vedrørende CHR nr.93 047, og ejendommen er desuden knyttet til CVR nr. 19431533 samt P-nr. 1002310672.

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler, love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpene i forhold til denne godkendelse.

Denne §12-miljøgodkendelse indeholder vilkår, der sikrer hensynstagen til de landskabelige værdier og vilkår vedrørende den fritliggende gyllebeholder (§27, stk.1 nr. 3), og derfor må godkendelsen ikke udnyttes før klagefristen er udløbet. Idet en klage har opsættende virkning, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Med ”udnyttet” menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug og der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke være opfyldt 2 år efter meddelelses af godkendelse.

Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden således:

- Når besætningen er nået op på 261,2 dyreenheder
- Besætningens/produktionens størrelse den 6. april 2013 (2 år efter godkendelsens dato)

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Dato for retsbeskyttelsens udløb den 6. april 2019. Vilkårene kan dog til enhver tid ændres efter reglerne i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 40 stk. 2.

I denne godkendelse er der indarbejdet fleksibilitet i forhold til ind- og afgangsvægt på slagtesvinene, samt fleksibilitet i forhold til teknologi i relation til lugtreducerende tiltag.

Virksomhedens miljøgodkendelse skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt, at foretage den første revurdering i 2018.

Denne godkendelse skal være kendt af den daglige driftsansvarlige og andet personale med tilknytning til husdyrbruget.

1.a Vilkår vedrørende dispensation fra afstandskrav til naboskel

Afstandskravet er fastsat i lov nr. 1572 af 20/12/2006 med senere ændringer Husdyrloven. Heri (§8) er det angivet, at bl.a stalde o.lign. skal placeres mindst 30 meter fra naboskel. Med det planlagte byggeri vil afstanden være fra den nye gyllebeholder være mindre end 30 meter. Der meddeles hermed dispensation fra afstandskravet.

1.1 Vilkår vedrørende drift og indretning

- 1.1.1 Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den miljøtekniske beskrivelse og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.
- 1.1.2 Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikre at stier holdes tørre, samt at staldene og fodringsanlæg holdes rene. Klimatiske forhold fx meget høje temperaturer kan medføre at grise gøder i et større areal af stien.
- 1.1.3 Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, således at unødigt spild undgås i videst muligt omfang.
- 1.1.4 Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.

1.2 Vilkår vedrørende årsproduktion

- 1.2.1 Svinebruget tillades drevet med et dyrehold på maksimalt 261,21 DE, der fordeler sig på 8.800 slagtesvin (30-110 kg).

Inden for dette produktionsniveau tillades afvigelser i ind- og afgangsvægt, så længe det maksimale antal DE ikke overskrides. Indgangsvægten må variere mellem 30 og 35 kg og afgangsvægten må variere mellem 105 og 110 kg som gennemsnit over året. Det maksimale antal dyreenheder på 261,21 DE må ikke overskrides.

1.3 Vilkår vedrørende information og ændringer på ejendommen

- 1.3.1 Ændring i ejerforhold (eller hvem der har ansvar for driften) skal meddeles til kommunen. Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til godkendelsen, skal anmeldes til kommune inden gennemførelsen. Kommunen vurderer om de aktuelle planer for ændringer/udvidelse kan ske indenfor rammerne af denne godkendelse.
- 1.3.2 De vilkår der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Godkendelsens forudsætninger (miljøteknisk beskrivelse) og miljøvurderingen tager udgangspunkt i de udbringningsarealer, der fremgår af kortbilag 1. Det samlede udspretningsareal udgør 516,41 ha, se tabel 1 nedenfor. Der må udbringes husdyrgødning på de arealer på den pågældende bedrift som fremgår af bilag 1.

Tabel 1: Udspretningsarealer til produktionen på St. Dammegård

Type	Adresse	Matrikel	Areal til udspretning
Ejede arealer	Ladegård Ladegårdsvej 6 3700 Rønne	Matr. nr. 58a Klemensker m.fl.	147,5 ha
	St. Dammegård Splitsgårdsvej 35 3782 Klemensker	Matr. nr. 32a Klemensker m.fl.	88,3 ha
	Munkedal Mæbyvej 2 3700 Rønne	Matr. nr. 85c Klemensker m.fl.	21,4 ha
	Tornegård Aabyvej 5 3700 Rønne	Matr. nr. 25a Nyker m.fl.	75,8 ha
Forpagtede arealer	Arne Andersen Splitsgårdsvej 10 3782 Klemensker	Matr. nr. 34c Klemensker	8,93 ha
	Gadegård Kærbyvej 10 3700 Rønne	Matr. nr. 14a Knudsker	29,2 ha
	Sølyst Søsende 2 3782 Klemensker	Matr. nr. 157a Klemensker m.fl.	14,3 ha
	<i>Søsende 11</i> <i>3782 Klemensker</i>	Matr.nr. 58e	2,6 ha
Gylleaftaler	Finn Harbo Jensen Dammegårdsvej 20 3782 Klemensker	Matr. nr.134 Klemensker	31,41 ha ¹ (43 DE)
	Jan Svenningsen Kirkebyen 17 3782 Klemensker	Matr. nr. 25c Rutsker m.fl.	82,59 ha ² (27 DE)
	Christian Kofoed Bjørnegård Kirkebyvej 24 3700 Rønne	Matr. nr. 44a Nyker	101,67 ha (30,5 DE)
I alt			603,70 ha

1.3.3 Ændringer af udspretningsarealet, skal anmeldes til Bornholms Regionskommune, der vurderer, hvorvidt de nye arealer er mere sårbare end de nuværende. Fristen for anmeldelse af nye arealer er 1. august forud for det planår, hvor arealerne ønskes anvendt.

¹ En del af arealet er beliggende i nitratklasse 1, hvorfor der gennemsnitligt kun kan udbringes 1,3282 DE/ha. Der er udarbejdet en §16-godkendelse af arealerne.

² En del af arealet er beliggende i nitratklasse 1, hvorfor der gennemsnitligt kun kan udbringes 1,3282 DE/ha. Der er udarbejdet en §16-godkendelse af arealerne.

2 Vilkår vedrørende produktionsanlægget

2.1 Staldinventar- og drift

- 2.1.1 Der skal etableres overbrusningsanlæg ELLER højtryksanlæg, hvor staldluften tilføres forstøvet vand i samtlige stalde.

I stalde til smågrise, avls- og slagtesvin taget i brug efter 1. juli 2000 er det et lovkrav, at der til grise over 20 kg opsættes overbrusning eller andre foranstaltninger, der giver grisene mulighed for køling. (§ 4 i lov nr. 104 af 14. februar 2000 om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin).

2.2 Ventilation

- 2.2.1 Ventilatorer skal renholdes og rengøres inden hver indsætning af nyt hold dyr. Nævnte skal fremgå af egenkontroljournal.

2.3 Rengøring af staldanlæg

- 2.3.1 Der skal opretholdes en god staldhygiejne. Bygninger, anlæg og omgivelser skal renholdes, således at lugtgener begrænses mest muligt for de omkringboende.

2.4 Lugt og ammoniak

- 2.4.1 Der skal foreligge dokumentation for, at der ved fodring af slagtesvinene på husdyrbruget anvendes 2,71 FE_{sv} pr. produceret svin og 151 g råprotein/FE_{sv} samt 4,5 g fosfor pr FE_{sv}. Kravet til denne dokumentation er identisk med den dokumentation som skal anvendes, hvis korrektionen anvendes i forbindelse med gødningsregnskabet.

2.5 Vilkår vedrørende gyllebeholdere

- 2.5.1 I forbindelse med tømning af beholderen kan det være vanskeligt at etablere et nyt flydelag, og der accepteres en periode på 2 uger uden tæt overdækning. Efter omrøring og udbringning i øvrigt accepteres en periode på 7 dage efter seneste omrøring eller konstateret manglende overdækning.

2.6 Gødningsopbevaring

- 2.6.1 Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast og flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder på husdyrbruget.

2.7 Gyllehåndtering

- 2.7.1 Ved håndtering af gylle gennem ikke-faste installationer, der ikke lever op til § 18 i bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., skal dette foretages under konstant opsyn, således at evt. brud straks opdages og pumpningen i så fald afbrydes.
- 2.7.2 Såfremt der ved en eller flere af gyllebeholderne er etableret fast pumpeudstyr, skal elinstallationen indrettes, så at pumpen ikke kan startes utilsigtet.
- 2.7.3 Hvis der er monteret fjernbetjent pumpeudstyr på en eller flere af gyllebeholderne, skal der være monteret en anordning, der sikrer at pumpen slår fra automatisk, når der er pumpet, hvad der svarer til indholdet af en gyllevogn. Der kan alternativt etableres en anordning, som sikrer, at pumpen kun

kan startes, når der står en gyllevogn under udløbet – og at der kun kan pumpes en mængde svarende til en gyllevognfuld.

2.8 Udspredning af gylle op til byzone

- 2.8.1 Husdyrgødning må ikke udbringes på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 m fra byzone.
- 2.8.2 Transport af gylle til udspretningsarealerne må ikke foregå gennem byzone på lørdage samt søn- og helligdage.

2.9 Spildevand og overfladevand

- 2.9.1 Tagvand kan ledes direkte til vandløb eller sø. Overfladevand fra øvrige befæstede arealer skal passere et veldimensioneret sandfang inden udledning til dræn, vandløb eller sø (kræver særskilt tilladelse).
- 2.9.2 Spildevand fra rengøring af stalde og lignende skal ledes til samletank eller gyllesystem og anvendes i henhold til reglerne for husdyrgødning i bekendtgørelse for husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (Bek. nr. 1695 af 19. december 2006).
- 2.9.3 Vask af maskiner og redskaber uden gødningsrester skal ske på fast vaskeplads. Vaskevandet kan, mod særskilt tilladelse, udledes til dræn, dog skal vandet forinden udløbet gennemgå rensning i et veldimensioneret sandfang og en godkendt olieudskiller.
- 2.9.4 Al vask af maskiner, redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester og sprøjterester skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder. Udbringning skal ske jf. bekendtgørelse for husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (Bek. nr. 1695 af 19. december 2006).

2.10 Uheld og risici

- 2.10.1 Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til: 112 eller Bornholms Politi, tlf.: 114.
- 2.10.2 Der er udarbejdet en beredskabsplan for St. Dammegård som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Denne beredskabsplan skal vedligeholdes så oplysningerne i den altid er opdateret.
- 2.10.3 Såfremt planen ikke foreligger på tidspunktet, hvor godkendelsen meddeles, skal den indsendes til tilsynsmyndigheden senest én måned efter meddelelse af godkendelsen.

2.11 Støjkilder

- 2.11.1 Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Mandag-fredag Kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage Kl. 18-22 (1 timer)	Alle dage Kl. 22-7 (½ timer)	Alle dage Kl. 22-7
Lørdag Kl. 7-14 (7 timer)	Lørdag Kl. 14-18 (4 timer)		Maksimal værdi
	Søn- og helligdag Kl. 7-18 (8 timer)		
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

2.11.2 Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

2.11.3 Virksomheden skal, for egen regning, dokumentere, at støjvilkårene overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i ejendommens omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at vilkår nr. 2.11.1 ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

I våde høst år kan behovet for tørring af korn og andre afgrøder være så stort, at det er nødvendigt at lade blæserne køre i døgndrift. Særligt ved køling af korn kan det være nødvendigt at gøre det om natten, da temperaturen om dagen er for høj til, at der kan køles.

2.12 Skadedyr

2.12.1 Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium. Bekæmpelsen skal desuden foretages på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.12.2 Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

2.13 Støv

2.13.1 Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

2.14 Oplag af olie, affald, pesticider og øvrige kemikalier

Olie

2.14.1 Olietanke skal stå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag, og som minimum være overdækket med et halvtag.

- 2.14.2 Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- 2.14.3 Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- 2.14.4 Olie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.

Affald

- 2.14.5 Arealerne omkring bygningerne og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald.
- 2.14.6 Affald skal opbevares og bortskaffes efter BOFA I/S's regulativer.
- 2.14.7 Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen. Det gælder dog ikke afbrænding af affald, der er tilladt i medfør af BOFA I/S's affaldsregulativ (haveaffald)
- 2.14.8 Virksomhedens medicinaffald, veterinært affald m.v. skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende. Affaldet skal bortskaffes efter BOFA I/S's regulativer.
- 2.14.9 Bekendtgørelse nr. 439 af 11. maj 2007 (Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr) har følgende præcisering af hvordan døde dyr skal opbevares:
- 2.14.9.1 Dyrene skal indtil afhentning opbevares på et skyggefuldt sted.
- 2.14.9.2 Dyrene skal placeres på et underlag, så de er hævet i en passende afstand fra jorden.
- 2.14.9.3 Hvor det er nødvendigt, sikres afhentningspladsen mod ådselædende dyr.
- 2.14.9.4 Afhentningsstedet skal ligge i en passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej.
- 2.14.9.5 Afhentningsstedet skal ligge ved fast tilkørselsvej og være tilgængelig for opsamlingsmateriellet.
- 2.14.9.6 I tilfælde hvor dyrene er overdækket, skal det ske med en fast overdækning.
- 2.14.9.7 Selvdøde og aflivede dyr kan opbevares på køl eller frost i lukkede, overdækkede container. Hvis denne mulighed benyttes, behøver pkt. 2.14.9.1-2.14.1.3 og 2.14.1.5 ovenfor ikke at være opfyldt.
- 2.14.10 Affald bør sorteres i containere opstillet på ejendommen.
- 2.14.11 Olie- og kemikalieaffald skal opbevares i egnet emballage og skal stå på støbt areal. Oplagspladsen skal være under tag.

Sprøjtemidler og medicin

- 2.14.12 Rester af lægemidler og kanyler fra dyrehold betragtes som "særligt affald" og skal bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om bortskaffelse af affald. Medicin (lægemidler) må ikke opbevares sammen med levnedsmidler eller foderstoffer.

- 2.14.13 Lægemiddelrester og brugte kanyler skal bortskaffes via autoriserede kanaler som fx kommunale modtageordninger. Ved særlige forholdsregler for bortskaffelse af lægemidler, vil det fremgå af indlægssedlen i pakningen.
- 2.14.14 Påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler må ikke ske ved direkte opsugning fra søer, vandløb eller brønde/boringer. Der må ikke være risiko for afløb til dræn eller vandløb.
- 2.14.15 Medicinrester og rester af sprøjtemidler samt emballage skal bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om bortskaffelse af affald, herunder reglerne om olie- og kemikalieaffald.

3 Vilkår om udspretningsarealer

- 3.1.1 På bedriftens arealer og husdyrgødningsaftaler (se bilag 1 og 2) må der maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til 530,32 DE pr. planår (1/8 til 31/7), og således at der på bedriftens arealer ikke udbringes mere end 1,3667 DE/ha. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation herfor for de seneste 5 år fx i form af de indsendte gødningsregnskaber. (Dette vilkår træder dog først i kraft fra godkendelsesdatoen og således skal der ikke de første år kunne fremvises gødningsregnskaber, som dokumenterer dette 5 år tilbage i tiden).
Der må derudover ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som fx affald.
- 3.1.2 Flydende husdyrgødning må ikke udbringes på stejle skrånninger med en hældning på mere end 6 grader ned mod vandløb, søer over 100 m² inden for en afstand af 20 meter fra vandløbers eller søens øverste kant.

4 Vilkår vedrørende landskabsinteresser

I forbindelse med gyllebeholderen, som opføres uden tilknytning til det hidtidige bebyggelsesareal gælder følgende vilkår:

- 4.1 Gyllebeholderen skal fjernes når den ikke længere er i drift.
- 4.2 Der skal etableres skærmende beplantning omkring gyllebeholderen – mod nord og vest. Beplantningen skal være et tre rækket levende hegn bestående af hjemmehørende arter af træer og buske.

5 Vilkår vedrørende bedst tilgængelige teknologi/Renere teknologi

- 5.1 Der skal i godkendelsesperioden foretages fornøden forureningsbegrænsning på basis af principper om bedst tilgængelig teknik til nedbringelse af eventuelle gener fra stalde og gødningsopbevaring.
- 5.2 Ved erstatning af råvarer og hjælpestoffer skal virksomheden dokumentere, at erstatningen sker til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.
- 5.3 Anlæg der er særligt energiforbrugende, fx ventilationsanlæg og luftrensning skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt.
- 5.4 Når den eksisterende slagtesvinestald skal renoveres skal bedste anvendelige teknologi implementeres i dette staldafsnit.

5.5 Vedligeholdelse af staldanlæg

Ved større vedligeholdelsesarbejder på anlægget (staldinventar, ventilationsanlæg eller lignende) skal den valgte løsning leve op til bedste tilgængelige teknik (BAT). Arbejdet skal anmeldes til Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, der vurderer, om kravet om BAT er opfyldt. Arbejdet må ikke påbegyndes, inden kommunen har givet skriftlig tilladelse til dette.

6 Vilkår vedrørende tilsyn, kontrol og egenkontrol

- 6.1 På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår.
- 6.2 Der skal føres journal over dato og aktivitet vedr. udspreddning af gylle og sprøjtning i marken. Journalen skal kunne forevises på forlangende af tilsynsmyndigheden.
- 6.3 Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affaldet bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.
- 6.4 Der skal forelægges dokumentation for afsatte mængder rågylle til Biokraft A/S og dokumentation for modtagelse af afgasset gylle (mængder).
- 6.5 Der skal føres journal over dato og aktivitet vedr. kontrol og vedligeholdelse af luftrensingsanlægget.
- 6.6 Ved driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning, som indebærer fare for forurening, skal forskrifterne i beredskabsplanen følges. Den driftsansvarlige har pligt til at afværge følgerne af uheld bedst muligt.
- 6.7 Dokumentation i form af forpagtnings- og overførelsesaftaler om husdyrgødning (af mindst 1 års varighed) m.v. opbevares i mindst 5 år og forevises kommunen på forlangende.

Godkendelsens forudsætninger – miljøteknisk beskrivelse

6. Beskrivelse af produktionsanlægget og bedriftens arealer

6.1 Ansøger og ejerforhold

St. Dammegård er ejet af Steen Stender. Ejendommen drives som en konventionel svineproduktion med slagtesvinehold. Udover St. Dammegård driver Steen Stender, Aabyvej 5, 3700 Rønne (bygningssløs ejendom) og Ladegård, Ladegårdsvej 6, 3700 Rønne. Sidste nævnte er der slagtesvineproduktion på.

6.2 Husdyrbruget

Den nuværende besætning på St. Dammegård er på 7.800 slagtesvin (30-107 kg) svarende til 219,18 dyreenheder (DE). Det ønskes, at udvide produktionen til 8.800 slagtesvin (30-110 kg) svarende til 261,2 DE.

6.3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

St. Dammegård er beliggende i landzone og lokaliseret ca. 1,5 km øst, nordøst for byzonen til Klemensker som angivet i regionkommuneplanen 2005. Der er ingen samlet bebyggelse nærmere ejendommen end Klemensker. Nærmeste enkeltbeboelser uden landbrugspligt er Dammegårdsvej 2, 4 og 10, som er beliggende 300-330 øst, nordøst for staldene.

I området omkring St. Dammegård er der ingen områder i landzone, som i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv indenfor 1.500 m.

De generelle afstandskrav er overholdt i henhold til Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelsen m.v. af husdyrbrug. Dog er der dispenseret fra afstandskravet til naboskel, idet ejerne af nabomatriklerne har skrevet under på, at placeringen af gyllebeholderen er acceptabel på trods af at den ligger inden for 30 meter af naboskel.

6.3.1 Landskabelig placering af St. Dammegård

Landskabeligt er St. Dammegård placeret tilbagetrukket fra offentlig vej i den er placeret i skjul af en bakke og med udsigt udover landskabet på den anden side. Fra ejendommen er 2 indkørsler, som munder ud ved henholdsvis Dammegårdsvej og Splitsgårdsvej Stuehuset er i hvidt bindingsværk med gråt eternittag. Stuehuset er placeret mod syd i forhold til de oprindelige produktionsbygninger. Stuehusets gavle vender øst/vest, og haven omgiver dets sydside. Nord for stuehuset er de oprindelige produktionsbygninger placeret og øst for disse er gylletankene.

Landskabsrummet er meget sammensat med dyrkede marker, levende hegn, mosearealer, skovarealer, spredte gårde og husmandsbebyggelse langs Dammegårdsvej. Noglekaraktererne for arealerne mod øst og syd består af dyrkede marker, som afgrænses af skovbræmmer. Disse skovbræmmer gør, at St. Dammegård bliver næsten skjult i landskabet i kraft af, at ejendommen ligger i en dalsænkning. Det vekslende landskab gør området komplekst og giver mange fine visuelle oplevelsesmuligheder. St. Dammegård ligger i dette kuperede landskab, som indeholder spredte levende hegn og små skovbevoksninger. Ejendommen er knap synlig fra Splitsgårdsvej, idet skovbevoksningen syd for ejendommen, pakker den sydlige del af ejendommen ind og kamuflerer ejendommen. På den bygningssløse ejendom [Aabyvejen 5, 3700 Rønne] placeres en 2500 m³ stor gyllebeholder. Den nye gyllebeholder vil blive placeret således, at den vil være synlig fra Aabyvej, og at for sikre den "lille" landskabsfladen omkring gyllebeholderen bliver bundet sammen med de store landskabsflader, har

Teknik & Miljø stillet vilkår om, at der langs med den nordlige og vestlige side på den nye gylleholder, skal plantes et minimum tre rækket levende hegn (bestående af hjemmehørende arter for området). Dette vil bevirke, at gylletanken kamufleres, og det levende hegn vil bevirke, gyllebeholderen nordlige og vestlige side på sigt vil blive knyttet sammen med skovbeplantningen øst og syd for beholderen. Således vil den nye gyllebeholder ikke opdele landskabsfladen, men beplantningen vil bevirke, at de store visuelle sammenhænge stadig vil være tilstede.

Det er især det forhold, at den nye beholder ligger så den er synlig fra vejen, der betyder at gyllebeholderen kommer til at virke dominerende i landskabet. Det vurderes, at dette forhold vil blive brudt og mildnet ved, at det levende hegn mod nord og vest kommer til at skjule beholderen og knytte den sammen med skoven.

6.3.2 St. Dammegårds placering i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mm.

Naturbeskyttelsesloven indeholder en generel beskyttelse af en række markante landskabselementer. Loven indeholder desuden forbud mod at ændre tilstanden inden for de beskyttede naturtyper (§ 3 områder), herunder bebyggelse af arealerne.

Museumsloven indeholder et forbud mod ændring af sten- og jorddiger samt selve fortidsmindet.

- Kirkebyggelinie: Nærmeste kirkebyggelinie er udlagt omkring Klemens Kirke og er beliggende ca. 1.900 m vest for ejendommen.
- Skovbyggelinie: Nærmeste skovbyggelinie er placeret ca. 350 m mod nordøst.
- Fortidsmindebeskyttelseslinie: Nærmeste fortidsmindebeskyttelseslinie er omkring en røse og placeret ca. 1.350 m mod nord.
- Kystnærhedszone og strandbyggelinie: Ejendommen er ikke beliggende indenfor kystnærhedszone og strandbyggelinie. Der er mere end 5 km til strandbyggelinien mod nord.
- Interesseområde: Ejendommen ligger udenfor interesseområde for naturbeskyttelse, byudvikling, ferie og fritid samt interesseområde for råstofindvinding.
- Beskyttede jord- og stendiger: Der er ingen beskyttelse jord eller stendiger i umiddelbar nærhed af ejendommens produktionsbygninger. Der er ca. 430 m til nærmeste dige mod sydøst.
- Fredede områder: Nærmeste fredede områder er en botanisk fredning (Splitsgård) placeret ca. 670 m mod sydøst og en landskabsfredning (Spellingmose) placeret ca. 690 m mod nordøst. Øvrige fredede områder er placeret mere end 1.000 m fra ejendommen.
- Kulturmiljøområde: Ejendommen er ikke beliggende indenfor område med kulturmiljø. Dele af Klemensker by er udpeget som historisk bymiljø.
- Beskyttede naturområder (§3 områder): Nærmeste overdrev over 2,5 ha er placeret ca. 2.270 m nordøst for ejendommen. Nærmeste mindre overdrev er placeret ca. 275 m mod nordøst. Der er placeret yderligere 2 mindre overdrev hhv. ca. 385 og 900 m mod nordøst samt ét ca. 710 m mod sydøst. Dette er højt målsat natur i Regionplanen. Nærmeste engareal er beliggende ca. 950 m mod nordøst. Der er placeret 3 moser indenfor 1.000 m, hvor den nærmeste er placeret 170 m mod nordvest. De to øvrige moser er placeret hhv. 205 m mod syd og 315 m mod nord. Der er ingen heder indenfor 1.000 m af ejendommen. Der er 14 beskyttede søer indenfor 1.000 m. De to nærmest beliggende søer er placeret hhv. 180 m mod nordvest og 220 m mod syd. Nærmeste beskyttede vandløb er placeret ca. 1.750 m mod øst.
- Habitatområde: Nærmeste habitatområde (område 159: Spællinge Ådal, Døndal og Helligdomsklipperne) er placeret ca. 2.700 m mod nordøst.
- Afstand til arealer omfattet af bufferzoner: St. Dammegård er beliggende udenfor såvel Bufferzone I som II. Nærmeste areal, der afkaster bufferzone er placeret ca. 2.250 m mod nordøst.

- Områder med særlig drikkevandsinteresser: Ejendommens arealer er beliggende i område med særlig drikkevandsinteresser.
- Nitratfølsomme grundvandsområder: En del af ejendommens arealer er beliggende i nitratfølsomt grundvandsområde. Det vedrører 10,16 ha.
- Pesticidfølsomme grundvandsområder: Ingen af ejendommens arealer er beliggende i pesticidfølsomme områder.
- Nitratklasse i forhold til overfladevand: En del af ejendommens arealer er beliggende i nitratklasse 1. Det vedrører 61,59 ha.
- Områder der afvander til P-følsomme vandområder i Natura 2000: Ingen af ejendommens arealer er beliggende i P-følsomme områder.
- Andre udpegninger/registreringer: Ingen af ejendommens arealer er beliggende skovrejsningsområde eller område hvor skovrejsning ikke er ønsket. Nærmeste fredskov er placeret 550 m mod nord

6.4. Ejendommens bygningsanlæg

Ejendommen består af en oprindelig 4 længet ejendom med et stuehus, som er hvid kalket med sort bindingsværk og med gråt eternittag. Stald bygningerne på ejendommen er opført i gule sten og med gråt eternittag. Udover staldene er der opført to ladebygninger i henholdsvis blå og grønne stålplader, som begge har gråt eternittag. Endelig er der to gastætte siloer og to gyllebeholdere på ejendommen. De ældste staldbygninger er hvidkalkede og med eternittag. Øst for det ældste bygningsanlæg ligger de eksisterende slagtesvinestalde. Ejendommens maskinhus og de eksisterende gylletanke er placeret syd for den oprindelige bindingsværksejendom. Anlægstegningen kan ses på bilag 3 – nedenfor findes forklaring og en detaljeret beskrivelse af ejendommens enkelte bygninger, som kan ses på anlægstegningen.

- A. Stuehus i hvidt bindingsværk med gråt eternittag.
- B. Ubenyttet bygning på 194 m². Opført i gule sten og med gråt eternit tag.
- C. Slagtesvinestald (stald 1) på 769 m² (41,8 x 18,4 m). Opført i gule sten og med gråt eternit tag. Stalden er opført i 1970 og senest renoveret i 2001.
- D. Bygning med udleveringsrum samt foderlade på i alt 375 m². Opført i gule sten og med gråt eternit tag.
- E. Slagtesvinestald (stald 2) på 541 m² (42,9 x 12,6 m). Stalden ønskes renoveret. Stalden er opført i 1978 og senest renoveret i 1992. Opført i gule sten og med gråt eternit tag. Taghældning på 20°.
- F. Bygning indholdene forrum og kontor.
- G. Slagtesvinestald (stald 3) på 639 m² (55,6 x 11,5 m). Opført i gule sten og med gråt eternit tag. Stalden er fra 1993. Stalden forventes renoveret indenfor 10 år.
- H. Ladebygning på 310 m² (21,1 x 14,7 m), der benyttes til opbevaring af maskiner og halm. Derudover indeholder bygningen et korn-/frøtørreri. Bygningen er fra 1979. Opført i blå stålplader og med gråt eternittag.
- I. Ladebygning på 251 m² (21,1 x 11,9 m) med korn-/frøtørreri. Bygningen er fra 1997. Opført i grønne stålplader og med gråt eternittag.
- J. Gastæt silo til 2.800 tdr. korn. Siloen er 6,4 m i diameter og 11 m høj.
- K. Gastæt silo til 8.000 tdr. korn. Siloen er 10,7 m i diameter og 11 m høj. Opført i 2009.
- L. L: Korngrav på 4 x 5 m. Opført 2009.
- M. Gyllebeholder fra 1982 på 600 m³.
- N. Gyllebeholder fra 1991 på 2.700 m³.
- O. Fortank på 30 m².

6.4.1 Produktionsanlægget

Stald 1

Stalden er opdelt i 4 sektioner á 214-224 stipladser. Stierne er indrettet med $\frac{1}{3}$ drænet gulv og $\frac{2}{3}$ spaltegulv samt langkrybbe til vådfoder. Stalden er senest renoveret i 2001 og står derfor ikke umiddelbart overfor en renovering. Der foretages således ingen ændringer af stalden i ansøgt drift.

Fulldrænet gulv er ikke at betragte som BAT, men der vil ikke være proportionalitet mellem omkostningerne til at ændre system og miljøeffekten før end stalden skal gennem en renovering. BAT vil blive implementeret, når stalden skal renoveres.

Antallet af stipladser i nudrift er i henhold til VVM screeningen og Miljøgodkendelsen fra 2006. Antallet af stipladser øges i ansøgt drift, idet der kan indsættes op til 10 grise mere pr. sektion. Dette er muligt idet arealkravet pr. gris er relateret til grisenes gennemsnitsvægt i stien. En spredning i grisenes vægt ved levering betyder, at der kan leveres enkelte slagtesvin tidligere fra stierne, hvorved en overskridelse af arealkravet undgås. En højere daglig tilvækst udnyttes i ansøgt drift til øget omsætningshastighed pr. sektion og dermed en øget produktion. I ansøgt drift skal hver sektion tømmes, for at der kan indsættes et nyt hold grise, efter maks. 13,5 uger. Hvis ikke denne effektivitet kan opretholdes er det nødvendigt at reducere slagtesvinenes afgangsvægt.

Ventilation

Ventilationen er undertrykventileret med diffust luftindtag.

Stalden har 2 afkast pr. sektion, i alt 8 afkast. Afkastene har en maks. ydelse på 11.500 m³/time, en diameter på 0,8 m og en beregnet maks. lufthastighed på 6,4 m/s. Afkastene er lige og fordelt på to rækker, én på hver side af kip. Højden på afkastene er 1,4 m. Driftstimer: 8.760 pr. år.

I ansøgt drift vil der ikke blive ændret på ventilationen.

Rengøring af ventilationsanlægget gennemføres efter behov og forud for sommerperioden, hvor ventilationsbehovet er størst.

Stald 2

Stalden er i nudrift indrettet med 15 % spalte- og 85 % fast gulv samt langkrybbe til vådfodring. Gulvsystemet er indtastet som fast gulv idet andelen af fast gulv overstiger 75 %. Stalden har i alt 515 stipladser. I ansøgt drift ændres stierne til to-klimastier med 66 % spalte- og 33 % fast gulv, hvilket er BAT. Staldens areal udnyttes bedre og der fås 133 stipladser ekstra, i alt 648 stipladser.

Den nuværende høje andel af fast gulv i stierne i kombination med vådfodring betyder, at grisene har tendens til at svine på det faste leje. Den ønskede ændring af gulvprofilen betyder, at der opnås en væsentligt bedre hygiejne i stierne med lavere ammoniakfordampning til følge. Ændringen af stierne til to-klimastier (etablering af overdækninger) betyder samtidigt at temperaturen i stalddrummet kan sænkes uden det påvirker grisenes velfærd.

I forbindelse med renoveringen placeres køleslanger i gyllekanalerne, så stalden er forberedt til gyllekøling. Idet det kun er ét af tre staldafsnit (< 30 % af stipladserne), der renoveres, vil omkostningen til opsætning af selve gyllekølingssystemet ikke være proportional med den mulige ammoniakreduktion, som herved kan opnås.

Ventilation

Ventilationen er undertryksventileret med luftindtag via vægventiler.

Stalden har i alt 6 afkast. De 4 af afkastene har en maks. ydelse på 9.000 m³/time, en diameter på 0,6 m og en beregnet maks. lufthastighed på 8,8 m/s. De sidste 2 afkast har en maks. ydelse på 7.500 m³/time, en diameter på 0,53 m og en beregnet maks. lufthastighed på 9,4 m/s. Alle afkastene er konusformende og fordelt på én række tæt på kip. Højden på afkastene er 1,5 m. Driftstimer: 8.760 pr. år.

I ansøgt drift vil der ikke blive ændret på ventilationen.

Rengøring af ventilationsanlægget gennemføres efter behov og forud for sommerperioden, hvor ventilationsbehovet er størst.

Stald 3

Stalden er opdelt i 4 sektioner á 171 - 180 stipladser. Stierne er indrettet fuldspaltegulv og langkrybber til vådfodring. Der foretages ingen ændringer af stalden i ansøgt drift.

Fuldspalte gulv er ikke at betragte som BAT, men der vil ikke være proportionalitet mellem omkostningerne til at ændre system og miljøeffekten før end stalden skal gennem en renovering. BAT vil blive implementeret, når stalden skal renoveres.

Antallet af stipladser i nudrift er i henhold til VVM screeningen og Miljøgodkendelsen fra 2006. Antallet af stipladser øges i ansøgt drift, idet der kan indsættes op til 9 grise mere pr. sektion. Dette er muligt idet arealkravet pr. gris er relateret til grisenes gennemsnitsvægt i stien. En spredning i grisenes vægt ved levering betyder, at der kan leveres enkelte slagtesvin tidligere fra stierne, hvorved en overskridelse af arealkravet undgås. En højere daglig tilvækst udnyttes i ansøgt drift til øget omsætningshastighed pr. sektion og dermed en øget produktion. I ansøgt drift skal hver sektion tømmes, for at der kan indsættes et nyt hold grise, efter maks. 13,5 uger. Hvis ikke denne effektivitet kan opretholdes er det nødvendigt at reducere slagtesvinenes afgangsvægt.

Ventilation

Ventilationen er undertryksventileret med luftindtag via vægventiler.

Stalden har 2 afkast pr. sektion, i alt 8 afkast. Afkastene har en maks. ydelse på 8.100 m³/time, en diameter på 0,6 m og en beregnet maks. lufthastighed på 8,0 m/s. Alle afkastene er konusformende og fordelt på én række på tagfladen. Højden på afkastene er 1,4 m. Driftstimer: 8.760 pr. år.

I ansøgt drift vil der ikke blive ændret på ventilationen.

Rengøring af ventilationsanlægget gennemføres efter behov og forud for sommerperioden, hvor ventilationsbehovet er størst.

Rengøring og desinfektion i staldene

Staldene iblødsættes, vaskes og desinficeres 1 gang om året. Desinfektion foretages vha. af Virkon S eller tilsvarende oxiderende middel.

Overbrusningsanlæg i staldne

Der er et lavtryks overbrusningsanlæg i staldene. Som udgangspunkt følges Videncenter for Svineproduktions anbefalinger vedr. overbrusning. Ved en udetemperatur under 14 grader anvendes overbrusningen som udgangspunkt kun til anvisning af gødeområde. Ved en udetemperatur over 14 grader

overbruses i 1-2 minutter 1-2 gange i timen. Ved en udetemperatur over 18 grader overbruses i 2-3 minutter 2-3 gange i timen

Bedst tilgængelige foderteknologi i alle stalde

Der er benyttet foderkorrektion. Foderudnyttelsen er sat til 2,71 FE pr. kg tilvækst. Indholdet af råprotein er sat til 151 gram pr. FE og fosfor til 4,5 g pr. FE.

Foderet er hjemmeblandet vådfoder, der er optimeret til slagtesvinenes behov for næringsstoffer. Der benyttes ikke fasefodring idet det etablerede vådfoderanlæg ikke kan holde flere blandinger tilstrækkeligt opdelt pga. for store restmængder. Dermed vil der kunne opstå en u hensigtsmæssig fodring af de forskellige aldersgrupper. Endelig betyder færre og større blandinger, at der fås en længere blandetid (støbtid), hvor der påbegyndes en mikrobiologisk proces (fermentering) som er med til at øge den efterfølgende udnyttelse af foderet.

Foderblandingerne er tilsat fytase, hvilket er ensbetydende med et lavere fosforindhold i foderet, da fytasetilsætningen bevirker at fosforet bedre kan udnyttes af dyrene.

6.5 Ejendommens husdyrhold

Ejendommens husdyrhold består af svin. St. Dammegård er på nuværende tidspunkt godkendt til en besætning på 219,8 dyreenheder svarende til 7.800 slagtesvin (30-107 kg). I forhold til beregninger og vurderinger af udvidelsen på St. Dammegård er der således taget udgangspunkt i denne produktion. Fordelingen af antal af dyr og dyreenheder på dyrekategori før og efter udvidelsen på St. Dammegård fremgår af tabel 2.

Tabel 2: Fordelingen af dyr og dyreenheder (DE) på kategori før og efter udvidelsen på St. Dammegård

Dyrekategori	Før udvidelse		Efter udvidelse	
	Antal	DE	Antal	DE
Slagtesvin (30-107kg)	7.800	219,8	0	0
Slagtesvin (30-110kg)	0	0	8.800	261,2

6.6 Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapaciteten af husdyrgødning skal være tilstrækkelig i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

6.6.1 Produktion af husdyrgødning

Al husdyrgødningen fra svinebesætningen opsamles i form af gylle. Mængden er beregnet i henhold til gældende lovgivning og normer for de dyrekategorier besætningen er sammensat af. Tabel 3 angiver den producerede mængde husdyrgødning før og efter udvidelsen på St. Dammegård.

Tabel 3: Produktion af husdyrgødning mv. før og efter udvidelse på gård

Produkt	Før	Efter
Gylle	3819 m ³	4516 m ³

I normalt for gødningsproduktion er indregnet vaskevand fra vask af stalde, drikkevandsspild samt nedbør i gyllebeholdere.

6.6.2 Ejendommens opbevaringsanlæg

I tabel 4 er angivet, hvor meget opbevaringskapacitet, der er på St. Dammegård.

Tabel 4: Opbevaringsanlæg til husdyrgødning

Beholder	Kapacitet
Gyllebeholder 1	600 m ³
Gyllebeholder 2	2.700 m ³
Førtank	30 m ³
Gyllekanaler *, min.	57 m ³
Total	3.387 m³

*) Stald 1: 625 m², Stald 2: 235 m² og Stald 3: 455 m²

For at kravet til 9 mdr. opbevaringskapacitet er opfyldt skal der stå min. 4,3 cm gylle i kanalerne $57 \text{ m}^3 / 1.315 \text{ m}^2 \times 100 \text{ cm} = 4,3 \text{ cm}$.

6.7 Bedriftens landbrugsjord

Bedriftens landbrugsjord består af ejede og forpagtede arealer samt aftalearealer. Arealerne fremgår af nedenstående tabel 5.

Tabel 5: Oversigt over bedriftens arealer

Type	Adresse	Matrikel	Areal til udspredning
Ejede arealer	Ladegård Ladegårdsvej 6 3700 Rønne	Matr. nr. 58a Klemensker m.fl.	147,5 ha
	St. Dammegård Splitsgårdsvej 35 3782 Klemensker	Matr. nr. 32a Klemensker m.fl. Matr. nr. 85c Klemensker m.fl.	88,3 ha
	Munkedal Mæbyvej 2 3700 Rønne	Matr. nr. 25a Nyker m.fl.	21,4 ha
	Tornegård Aabyvej 5 3700 Rønne		75,8 ha
	Forpagtede arealer	Arne Andersen Splitsgårdsvej 10 3782 Klemensker	Matr. nr. 34c Klemensker
	Gadegård Kærbyvej 10 3700 Rønne	Matr. nr. 14a Knudsker	29,2 ha
	Sølyst Søsende 2 3782 Klemensker	Matr. nr. 157a Klemensker m.fl. Matr.nr. 58e	14,3 ha
	Søsende 11 3782 Klemensker		2,6 ha

Gylleaftaler	Finn Harbo Jensen Dammegårdsvej 20 3782 Klemensker	Matr. nr.134 Klemensker	31,41 ha ³ (43 DE)
	Jan Svenningsen Kirkebyen 17 3782 Klemensker	Matr. nr. 25c Rutsker m.fl.	82,59 ha ⁴ (27 DE)
	Christian Kofoed Bjørnegård Kirkebyvej 24 3700 Rønne	Matr. nr. 44a Nyker	101,67 ha (30,5 DE)
I alt			603,70 ha

6.7.1 Harmoniareal

Harmoniarealet er defineret som det nødvendige areal til udspredding af husdyrgødning. For en svineproduktion må der maksimalt udspreddes 1,4 DE/ha. Idet en part af udspreddingsarealerne dog ligger i nitratklasse et må der maksimalt udbringes 1,3667 DE/ha.

Harmoniarealet kan sikres gennem ejede og forpagtede arealer samt arealer med husdyrgødningsaftaler. Til harmoniarealet kan medregnes arealer, hvor der er en afgrøde, som har en kvælstofnorm eller et vejledende behov for fosfor og/eller kalium. Der kan kun medregnes arealer, der kan og må udspreddes husdyrgødning på.

Steen Stender har husdyrgødningsaftaler på 215,66 ha. To af husdyrgødningsaftalerne ligger i Nitratklasse 1 forhold til overfladevand og derfor er der udarbejdes §16-arealgodkendelser til disse.

Steen Stender ejer og forpagter selv 388,03 ha udspreddingsareal. En del af de ejede og forpagtede arealer (61,59 ha) er beliggende i områder udpeget som nitratklasse 1. På de ejede/forpagtede arealer må der derfor som gennemsnit maksimalt tilføres husdyrgødning svarende til 1,3667 DE pr. ha. Der må således maksimalt udbringes 530,32 DE på de ejede og forpagtede arealer.

6.7.2 Arealkrav

Folketinget vedtog den 22. marts 2010 at ændre Landbrugsloven. Lovændringen betyder blandt andet, at pr. 1. april 2010 blev grænsen for, hvor mange dyreenheder der maksimalt må være pr. bedrift ophævet, og dermed er arealkravet faldet væk.

³ En del af arealet er beliggende i nitratklasse 1, hvorfor der gennemsnitligt kun kan udbringes 1,3282 DE/ha. Der er udarbejdet en §16-godkendelse af arealerne.

⁴ En del af arealet er beliggende i nitratklasse 1, hvorfor der gennemsnitligt kun kan udbringes 1,3282 DE/ha. Der er udarbejdet en §16-godkendelse af arealerne.

7 Beskrivelse af produktionens ressourceforbrug

7.1 Energi

Der anvendes energi til ventilation, belysning, foder- og male/blandeanlæg og til tørring af korn samt til opvarmning af stuehuset.

7.1.1 El

Forbrug af el:

Nudrift: 93.000 kWh pr. år.

Ansøgt drift: 110.500 kWh pr. år.

Der anvendes el til ventilation, fodring og foderfremstilling, korntørring, belysning samt pumpning af gylle. Forbruget af el forventes at øges nogenlunde proportionalt med den øgede produktion i staldanlægget.

Energibesparende foranstaltninger

Ventilationen har et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget. Styringssystemet efterses jævnligt og det sikres at anlægget er indstillet korrekt iht. dyrenes behov.

Ventilatorer rengøres efter behov og min. én gang årligt. Rengøringen sikrer, at der ikke er snavs mv. der kan yde modstand og forøge elforbruget.

I stald 1 er ventilationsanlægget med frekvensstyrede motorer, mens ventilationsanlægget i stald 2 og 3 har triac regulerede motorer. Der foretages ingen ændring af ventilationsanlægget i forbindelse med produktionsudvidelsen. Ved behov for udskiftning af ventilationsanlægget i stald 2 og 3 vil der blive valgt energibesparende frekvensstyrede motorer eller EC motorer kombineret med optimeret vingeudformning.

Kornmøllen er en slaglemølle med en motor på 11 kW. En styring af motorens ampere eftermonteres hvis muligt, for at optimere motorens energiforbrug.

Til tørring af frø og korn på planlager benyttes luft. Tørringen er termostatstyret i forhold til luftfugtighed, hvormed tørringen optimeres iht. el-forbrug. Korn opbevares så vidt muligt i de gastætte siloer. Planlageret i forbindelse med tørreriet benyttes som en buffer.

7.1.2 Olie

Det samlede fyringsolieforbrug på bedriften ved nudriften 600 l og vil ligeledes være 600 l efter udvidelsen. Der benyttes olie til udtørring af staldene. Forbruget forventes ikke at øges i ansøgt drift, idet staldarealet er uændret.

Al markdriften drives fra Ladegård og der er ingen dieselloletank på St. Dammegård.

7.2 Vand

Der anvendes vand fra offentligt vandværk. Vandforbruget til ejendommens dyrehold, udgør den største mængde. Dertil kommer vand, som anvendes til vask af stalde mv.

Årligt vandforbrug i nudrift:

Drikkevand: 2.975 m³

Vask af stalde: 125 m³

I alt ca. 3.100 m³

Årligt vandforbrug i ansøgt drift:

Drikkevand: 3.535 m³

Vask af stalde: 125 m³

I alt ca. 3.660 m³

Der foretages ingen vask af maskiner og redskaber på St. Dammegård, idet al markdrift drives fra Ladegård. Det forventes at forbruget af vand i ansøgt drift øges proportionalt med den øgede produktion.

Vandbesparende foranstaltninger

Forbruget af vand er lavt i forhold til normen idet der benyttes vådfoder, hvor valle udgør 100 % af væskeandelen. I stald 2 og 3 er drikkeventiler placeret over krybben for at minimere vandspild.

Staldene vaskes som udgangspunkt kun én gang årligt eller efter behov. Forud for vask sættes staldene i blød for at begrænse vasketiden og dermed vandforbruget.

Staldene kontrolleres dagligt og der udføres småreparationer på vandinstallationerne med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det. Vandforbruget aflæses hver 3. måned.

7.3 Gødning

Afgrødernes behov for næringsstoffer dækkes med husdyrgødning og handelsgødning. Der anvendes gødning i henhold til Plantedirektoratets normer for afgrødernes kvælstofbehov og udnyttelseskravet til kvælstof i husdyrgødningen. Ved planlægning af afgrødernes gødningsbehov tages der desuden hensyn til husdyrgødningens forventede udnyttelse i praksis samt jordens reserver af kvælstof, fosfor og kalium.

7.3.1 Husdyrgødning

Niveauet for tildeling af husdyrgødning til arealerne efter den planlagte udvidelse vil være maksimalt 1,3667DE/ha i gennemsnit på det ejede og forpagtede udspretningsareal. Det tilstræbes, at husdyrgødningen udbringes på tidspunkter, hvor afgrøden er i vækst og hvor den giver læ og skygge, således at ammoniakfordampningen i forbindelse med udspretningen af gyllen minimeres mest muligt og udnyttelsen øges.

7.4 Foder og foderopbevaring

Korn opbevares i to gastætte siloer med kapacitet til hhv. 2.800 og 8.000 tdr. Sojaskrå leveres løst til silo i foderrummet. Mineraler leveres i bigbags og opbevares foderrum.

Strøelse opbevares i foderladen. Støvgener kan forekomme i forbindelse med høst ved tilkørsel af halm og korn til ejendommen.

Støvgener kan derudover forekomme i forbindelse med tildeling af strøelse i staldene. Der vil ikke forekomme støvgener i forbindelse med foderfremstilling i det hele foregår i et lukket system, som kører til vådfodertanken. Der anvendes udelukkende vådfoder, hvorfor der ikke er støvgener i forbindelse med udfodring.

Foderblandingen tilsættes fytase, hvilket er ensbetydende med et lavere fosforindhold i foderet, da fytasetilsætningen bevirker at fosforet bedre kan udnyttes af dyrene.

Alle dyrene fodres med vådfoder i langkrybbe og der udfodres efter foderkurve, hvor fodertildelingen justeres iht. dyrenes vækstpotentiale og udnyttelse af foderet. Fasefodring er ikke valgt, da der ikke er

restløsfodring. Hvis anlægget skal blande og udfodre flere blandinger fås en øget usikkerhed pga. restmængden i foderrørene.

Foderblandingen er tilpasset dyrenes behov for næringsstoffer, hvilket sammen med en forventet bedre fodereffektivitet ved vådfodring efter kurve sikrer en reduktion i udskillelse af kvælstof fra dyrene.

7.5 Såsæd

Forbruget af såsæd er uafhængigt af udvidelsen af svineproduktionen på St. Dammegård, idet mængden alene afhænger af det drevne areals størrelse. Men i og med at det drevne markareal øges, vil forbruget af såsæd stige.

7.6 Kemikalier og pesticider

Forbruget af pesticider vil primært være afhængig af jordtilliggenheden, idet sædskiftet bibeholdes efter udvidelsen. Der sker ingen ændring af pesticidforbruget pr. arealenhed som følge af udvidelsen. Der opbevares ingen planteværnsmidler på St. Dammegård, da al markdrift udgår fra Ladegård.

8 Fleksibilitet

Fleksibilitet i forhold til produktionsniveau

Inden for produktionsniveauet på 261,2 DE i slagtesvin tillades afvigelser i ind- og afgangsvægt, så længe det maksimale antal DE ikke overskrides. Indgangsvægten for slagtesvinene må variere mellem 30 og 35 kg og afgangsvægten må variere mellem 105 og 110 kg som gennemsnit over året.

9 Forventede reststoffer og emission fra anlægget

9.1 Husdyrgødning

I forbindelse med en husdyrproduktion vil der være et afkast af husdyrgødning indeholdende primært kvælstof, fosfor og kalium. Det er specielt kvælstof og fosfor, der kan påvirke det omgivende miljø. I tabel 7 er angivet mængden af husdyrgødning samt dennes indhold af kvælstof og fosfor før og efter udvidelsen.

Tabel 7: Afkast af husdyrgødning – N & P i hele kg før og efter udvidelsen

Produktion totalt til udspredning	Kg N		Kg P	
	Før	Efter	Før	Efter
Gylle til udspreddning	46.258	52.615	9.049	10.414
Gylle til husdyrgødningsaftaler	10.034	9.081	1.850	1.737

9.2 Kvælstofudvaskning

9.2.1 Overfladevand – Nitratklasse

En del af bedriftens udspreddningsarealer er beliggende i område klassificeret som Nitratklasse 1, hvilket betyder, at kvælstof reduktionspotentialen i området er maksimalt 50 %. Reduktionspotentialen er et udtryk for forskellen mellem den mængde nitrat, der kommer fra rodzonen og den mængde nitrat, der ender i vandområdet. I Nitratklasse 1 må der som udgangspunkt ikke tildeles mere end 85 % af den husdyrgødningsmængde, der er gældende i forhold til de generelle harmoniregler. For St. Dammegård betyder dette, at den maksimale belastning på arealerne beregnes til 1,3667 DE/ha. Der vil efter udvidelsen tildeles maksimalt 1,34 DE/ha i gennemsnit på det ejede og forpagtede udspreddningsareal.

9.2.2. Grundvand – nitratfølsomt område

En del af ejendommens udspretningsarealer er beliggende i nitratfølsomme. Ud af ejede og forpagtede arealer er 10,16 ha beliggende i nitratfølsomtindvindingsområde (NFI) ud af bedriftens samlede udspretningsareal på 388,03 ha.

9.3 Fosfor

Ingen af udspretningsarealerne tilknyttet produktionen på St. Dammegård er beliggende i områder, der afvander til Natura 2000 områder, som er overbelastet med fosfor. Udbringningsarealerne pålægges derfor ingen restriktioner i forhold til fosforbelastning jf. lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

9.4 Ammoniakfordampning

Ved en husdyrproduktion vil der være fordampning af ammoniak fra stalde, husdyrgødningslagre samt ved udspretning af husdyrgødningen. Størrelsen af ammoniakfordampningen er afhængig af produktionens størrelse samt af stalddypen, lagertypen samt tidspunkt og teknik til udbringningen af husdyrgødningen. Ejendommen er beliggende uden for bufferzone I og II, dvs. at der ikke for 1000 meter af St. Dammegård findes naturområder, som er omfattet af kravet om bufferzone. Beregninger af ammoniakemission er beregnet i det elektroniske ansøgningskema jf. kravet i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Den samlede ammoniakemission fra anlægget ved nudrift er beregnet til 3120,74 kg N/år og ved ansøgt drift er den samledes ammoniakemission fra anlægget er beregnet til 3712,78 kg N/år. Det vil sige at meremissionen er 592,04 kg N/år. Meremissionen af ammoniak beregnes altid, og ved meremissionen forstås den samledes ansøgte emission fra stald og lager fratrukket nudrift emissionen. Disse beregninger er fratrukket den generelle reduktion i fordampningen, som lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug har fast lagt.

Kravet er, at der skal ske en reduktion på 25 % for de stalde, hvor indretningen ændres og for nye stalde – i forhold til et fastlagt referencestaldsystem. Kravet om 25 % reduktion på ammoniakudledningen er opfyldt, se afsnit 13.3.

9.5 Lugtemission

Lugtemission stammer fra staldene samt fra husdyrgødningsystemerne inklusiv opbevaringsanlæggene (vedvarende lugtkilder). Desuden forekommer lugtemission ved udbringning af husdyrgødningen (periodiske lugtkilder).

9.5.1 Vedvarende lugtkilder

Lugtemission stammer fra staldene samt fra husdyrgødningsystemerne inklusiv opbevaringsanlægget. Desuden forekommer lugtemission ved udbringning af husdyrgødningen.

Der kan skelnes mellem vedvarende og periodiske lugtkilder. De vedvarende lugtkilder stammer fra dyrene i staldene samt fra anlæg til håndtering og opbevaring af gylle. De periodiske stammer primært fra udspretning af husdyrgødning.

Tabel 10: Geneafstand for lugt – angivet i meter (FMK-model)

	Før udvidelsen	Efter udvidelsen
Geneafstand til boligområde i byzone/sommerhusområde	460	488
Geneafstand til byzone i øvrigt og "samlet bebyggelse"	258	274
Geneafstand til boliger uden for "samlet bebyggelse"	145	154

Tabel 11: Geneafstand for lugt – angivet i meter (ny model)

	Før udvidelsen	Efter udvidelsen
Geneafstand til boligområde i byzone/sommerhusområde	623	633
Geneafstand til byzone i øvrigt og ”samlet bebyggelse”	469	477
Geneafstand til boliger uden for ”samlet bebyggelse”	219	223

Den nye beregningsmodel angiver den længste afstand for alle typer boliger, hvorfor det er disse afstande, der vil være de gældende.

Afstanden til enkelt beboelse er større end 223 meter fra centrum af kildeområdet, idet der til Dammegårdsvej 1 er minimum 260 m og således er afstanden overhold jf. tabel 10. De øvrige geneafstande er også overhold.

9.5.2 Periodiske lugtkilder

Udbringning af husdyrgødning foregår primært om foråret. Der køres husdyrgødning fordelt over ca. 6 uger om året. En del af husdyrgødningen nedfældes eller nedbringes i jorden kort efter udspreddning, hvilket minimerer lugtgenerne. Desuden vil gylle udbragt på sort jord og græsmarker i bufferzoner blive nedfældet i henhold til gældende lovgivning. Gyllen nedfældes ikke i vinterafgrøder, da teknikken endnu ikke er god nok til dette.

9.6 Støvemission

Der er kun meget begrænset støvgener forbundet med produktionen på St. Dammegård. Støvgener vil primært kunne forekomme i høst, hvor der håndteres halm og evt. tilkøres korn og frø til ejendommen og vil kun forekomme lokalt på St. Dammegård.

Der udover kan der forekomme støvgener i forbindelse med tildeling af strøelse i. Foderet udfodres som vådfoder og der er derfor ingen støvgener i forbindelse hermed. Rensning af afgangsluften fra staldene vil ligeledes minimeres mængden af støv betragteligt.

9.7 Støjkilder

Der skelnes mellem vedvarende og periodiske støjkilder, da vedvarende støjkilder bidrager væsentligt mere til den samlede støjbelastning fra anlægget end de periodiske støjkilder.

9.7.1 Vedvarende støjkilder

Vedvarende støj kan forekomme fra ventilationsanlægget. Støjniveauet er ved det nuværende produktionsanlæg meget lav, idet staldene har naturlig ventilation og støjer dermed ikke. Regelmæssig kontrol, rengøring og vedligeholdelse af ventilatorerne mindsker unødigt støj. Støjniveauet forventes ikke intensiveret væsentligt som følge af udvidelsen.

9.7.2 Periodiske støjkilder

Støj kan periodisk stamme fra transport til og fra St. Dammegård med foder, husdyrgødning og dyr. Transport og foderblanding/udfodring er fordelt over hele året samt tørring af frø/korn og gyllepumpning. Støjgenerne i området omkring staldene er begrænsede, idet gener fra male/blandeanlæg og udfodringssystem er begrænsede uden for ejendommens matrikel.

Ventilationsanlægget er i drift døgnet rundt hele året.

Fremstilling af foder finder sted mellem kl. 6.00 og 20.00.

Tørring af frø/korn foretages over hele døgnet afhængig af fugtigheden i produktet der tørres og ude luftfugtighed/temperatur. Tørring af frø/korn finder kun sted i forbindelse med høst.

Pumpning af gylle finder sted inden for normal arbejdstid. Der pumpes gylle hver 3. uge.

Der forekommer ikke støj fra ventilationsanlæg, male-/blandeanlæg, frø/korntørring og gyllepumpning udenfor ejendommens matrikel.

Transport til og fra ejendommen vil normalt finde sted på hverdage inden for normal arbejdstid (se afsnit om transport).

Den periodiske støj forventes ikke øget væsentligt i forbindelse med udvidelsen.

Alle mekaniske anlæg gennemgås og vedligeholdes regelmæssigt for at sikre at de fungerer optimalt og ikke udvikler unødigt støj pga. slidte lejer etc.

Afstanden til naboer og landevejen er ganske stor, og der er plantet omkring støjkilderne. Desuden er ventilationen af en støjsvag type. Støjbelastningen skønnes derfor ikke at være til gene for naboer eller forbipasserende.

9.8 Lys

Der er udendørs belysning i form af et lysstofrør ved indgangen til forrummet.

I staldene holdes lyset tændt i ca. 2 timer pr. dag i forbindelse med opsyn. I vinterhalvåret kan der være behov for kunstig belysning i flere timer, idet dyreværnsloven stiller krav til en lysstyrke på min. 40 lux i dyrenes opholdszone i min. 8 timer pr. dag.

Ejendommens beliggenhed og afstanden til naboer betyder, at belysningen på ejendommen ikke er til gene for naboer og forbipasserende.

9.9 Transport

Der kan forekomme transport af forskellig vis i forbindelse med en husdyrproduktion. Der skelnes mellem intern transport på ejendommen og ekstern transport, dvs. transport til eller fra ejendommen. Al transport til og fra St. Dammegård sker af Dammegårdsvejen. Alt normal transport vil foregå inden for normal arbejdstid mellem kl. 7 og 17. Dog afhentes døde dyr i perioden 18 til 20, og i høst og ved gyllekørsel kan der ske transport hele døgnet for at gøre denne periode så kort som mulig.

9.9.1 Intern transport

I forbindelse med produktionen på St. Dammegård vil der ikke være intern transport, da der ikke flyttes dyr mellem staldbygningerne, og foder transporteres i lukket system til de enkelte staldafsnit.

9.9.2 Ekstern transport

Den eksterne transport består i transport af smågrise til ejendommen og levering af slagtesvin til slagteriet og afhentning af døde dyr til DAKA. Desuden sker der transport af foder til ejendommen. Opgørelse af transporter før og efter udvidelsen på St. Dammegård kan ses i tabel 10.

Tabel 10: Transport til og fra ejendommen (angivet i antal læs/år)

Type transport	Før udvidelsen	Efter udvidelsen
Levering af smågrise	20	20
Afhentning af slagtesvin	50	50
Afhentning af døde dyr til DAKA	1-2 pr uge	1-2 pr. uge
Levering af korn	55	64
Levering af soja	26	26
Levering af mineralblanding	50	50
Halm til ejendommen	2	2
Transport af frø	10	10
Levering af diesel/olie	1	1
Transporter med gylle	153	181

Antallet af transporter med dyr og foder forventes ikke øget, idet der vil blive leveret/afhentet en større mængde (antal) pr. gang.

Det samlede antal transporter udgør således ca. 390 ved nudrift og antallet forventes at stige til ca. 482 transporter ved ansøgt drift incl. gyllekørsel.

Transporter af dyr, foder og olie finder sted indenfor normal arbejdstid (kl. 7.00 - 16.00).

Døde dyr afhentes mellem kl. 18.00 og 20.00.

I høst vil der kunne forekomme transport af korn og frø uden for dette tidsrum.

Gylle udbringes af maskinstation og udbringningen vil derfor være afhængig af maskinstationens arbejdsplanlægning.

Gyllen udbringes primært i perioden marts til maj. Bedriftens udspretningsarealer er primært placeret omkring og nord for ejendommen. Gyllen transporteres ad privatvej til Dammegårdsvej. Der vil blive transporteret en begrænset mængde gylle med lastbil gennem Klemensker by. Der skal transporteres hvad der svarer til ca. 20 læs til udspretningsarealerne placeret vest for Klemensker by. I de tilfælde, hvor gyllen transporteres til udspretningsarealerne sydvest og nordvest for byen, vil der så vidt muligt blive valgt en rute uden om byen. Antallet af transporter gennem Klemensker by vil derfor reelt blive færre end de 20 læs. Idet transporten går gennem byen er der stillet vilkår til transporten i nærværende miljøgodkendelse.

9.10 Fluer og skadedyr

Der holdes opryddet omkring bedriften og bygningerne vedligeholdes, således at rotter ikke sikres optimale leveforhold. Der opretholdes desuden en god staldhygiejne og god gødningshåndtering.

Der er placeret rottekasser rundt omkring bygningsmassen. Bekæmpelse foretages via den kommunale rottebekæmpelsesordning, der efterser og fylder kasserne 2 gange årligt eller ved behov.

Fluegener forebygges ved, at der generelt holdes en god staldhygiejne, hvor gødnings- og foderrester fjernes løbende. Som supplement foretages en fluebiologisk bekæmpelse med rovfluer. Der sker ingen kemisk bekæmpelse.

9.11 Spildevand

Staldene vaskes som udgangspunkt én gang årligt. Det vurderes at anvendes der ca. 125 m³ vaskevand pr. år. Mængden forventes ikke at øges ved ansøgt drift.

Drikkevandsspild forventes at være så godt som lig 0, da drikkekopperne er placeret over krybberne.

Der er intet sanitære spildevand fra toilet og badeforhold i driftsbygninger.

Al vand fra rengøring af staldene ledes til gyllebeholder. I normgyllemængden er indregnet norm for vaskevand og drikkevandsspild.

Der er ingen befæstede arealer udover en korngrav. Regnvand fra korngrav ledes til dræn.

Der er tagrender på alle bygninger og regnvandet ledes via sivebrønd til dræn.

Det sanitære spildevand fra stuehuset ledes til septiktank.

Der er ingen vask af maskiner etc. på ejendommen.

9.12 Affald

Fast affald i form af emballage fra mineralblandinger (bigbags) mv. samles i en 1,1 m³ container, der overføres til Ladegård ca. 1 gang pr. måned. På Ladegård er der opstillet en 4 m³ affaldscontainer til alt brændbart affald (ISAG-kode 19.00 og EAK-kode 02 01 04). Containeren tømmes løbende af Bofa. Mængden af brændbart affald udgør i nudrift ca. 11 m³ pr. år og forventes at øges til ca. 13 m³ pr. år i ansøgt drift.

Ikke brændbart affald (ISAG-kode 23.00) som sprayflasker, lysstofrør mv. samles og overføres til Ladegård, hvor det sorteres i opstillede affaldsbeholdere og afleveres til den kommunale modtageordning efter behov. I nudrift bruges ca. 30 sprayflasker årligt. Farligt affald som eventuelle medicinrester og brugte kanyler (EAK-kode 15 01 10) opbevares i særskilte beholdere og overføres ligeledes til Ladegård. Ved behov for afhentning af disse typer affald kontaktes Bofas indsamlingsordning, hvor affaldet tilmeldes afhentning. Tomme medicinflasker bortskaffes med almindelig dagrenovation. Ved ansøgt drift forventes mængden af disse typer affald at øges med ca. 20 %.

9.12.1 Olie- og kemikalieaffald

Der er ingen olie og kemikalieaffald idet markerne drives fra Ladegård.

9.12.2 Animalsk affald

Døde dyr [EAK kode 02 01 02] afhentes efter bestilling 1-2 gange ugentligt og ellers ved behov af DAKA Proteins, Nyker.

Mængden af døde dyr ved nudrift er ca. 9 tons/år, og efter udvidelsen forventes der 10,5 tons/år.

Mængden af døde dyr i nudrift og ansøgt drift er beregnet ud fra en dødelighed på 2 %. Dødeligheden blandt slagtesvinene i besætningen har som udgangspunkt ligget under 2 %.

Den maksimale dødelighed forventes at være ca. 2 % højere.

Afhentningsstedet er placeret ca. 50 m fra Dammegårdsvej øst for ejendommen. Afhentningsstedet opfylder de gældende regler på området, hvilket vil sige, at de døde dyr bliver placeret på et hævet underlag samt afskærmet.

10 Risici

Risiko for uheld er centeret om mulig forurening af overflade- og grundvand, jord, luft og om mulig skade på mennesker, dyr og planter. De største risici for uheld hænger sammen med drift/brug, lagring og håndtering af husdyrgødning, foder, kemikalier og olie.

Desuden kan ændrede staldforhold/ventilation betyde forøgede lugtgener.

Der er risiko for forurening i forbindelse med håndtering af gylle. Der opbevares ikke pesticider på ejendommen.

Minimering af ubeld

Der er en stationærpumpe ved fortanken. Pumperøret er fastlåst ind over gyllebeholderen. Pumpen kan kun tændes fra foderrummet. Der er udarbejdet en fast procedure for udpumpning af gylle fra staldene. Forud for pumpning af gylle sikres det, at tanken har kapacitet til den mængde, der skal pumpes og pumpningen overvåges for hindre overløb.

Omlastning af gylle sker vha. sugekran på gyllevogn (maskinstation). Gyllen opsuges således og risikoen for spild af gylle næsten ikke eksisterende, idet der er retursystem på gyllevognen, således at vognen ikke kan overfyldes.

Gyllebeholderne er placeret, så risikoen for påkørsel minimeres. Beholderne tilses jævnligt og eventuelle beskadigede kabler udskiftes. Hvert år ved tømning kontrolleres beholderne for synlige fejl og mangler. Derudover kontrolleres beholderne ved den 10 årige beholderkontrol. Seneste kontrol er gennemført oktober 2009.

Hældningen på terrænet ved gyllebeholderne betyder, at gyllen ved overløb vil løbe ud på arealet mod øst. Der er ikke risiko for at gyllen løber til vandløb eller søer.

Minimering af gene og forurening ved ubeld

Der er udarbejdet en beredskabsplan med beskrivelse af procedurer ved uheld (se bilag 5). Beredskabsplanen vil blive revideret/kontrolleret mindst 1 gang om året.

11 Egenkontrol og Management

St. Dammegård skal, som alle andre svineproducerende bedrifter under Danish Crown, overholde Code of Practice, som indeholder egenkontrol. Ligeledes udføres egenkontrol i forbindelse med Foderhygiejneforordningen. Desuden føres der logbog for flydelag på gyllebeholdere, og der udføres 10 års beholder kontrol.

På bedriften opbevares følgende:

- Sprøjtejournal
- Tilbageholdelsessedler og optegnelser over anvendelse af lægemidler
- Salmonellaresultater- og månedsopgørelse fra slagteriet (zoonoseregisteret)
- Breve med analyseresultater af foder eller husdyrsygdomme, som kan have betydning for fødevarer sikkerheden
- Eventuelle breve fra Fødevareregionen vedr. offentligt tilsyn
- Kommunens eller private firmaers dokumentation for skadedyrsbekæmpelse
- Energi og vandforbruget kontrolleres min. 1 gang årligt.

Desuden kan i løbet af få dage fremskaffes

- Fakturaer på køb og salg af foder
- Oplysninger om sundhedsanmærkninger fra slagteriet.

I relation til management bestræber man sig på St. Dammegård på at udføre ”godt landmandskab” og ansvarsbevidst driftsledelse blandt andet ved at:

- Staldanlægget tilses dagligt og automatisk/mekanisk udstyr kontrolleres. Der foretages en løbende service på anlæg og udstyr. Det drejer sig bla. foderanlæg, ventilations- og alarmanlæg, gyllepumpe, vandforsyning, belysning mv. Tilsvarende tilses driftsbygningerne dagligt og de vedligeholdes ved behov.
- Svineri i stierne søges elimineret ved optimal styring af ventilationsanlæg og brug af overbrusningsanlæg. Hvis der forekommer svineri i stier med fast gulv skrubes de rene med henblik på at sikre lavest mulige ammoniak- og lugtemission.
- Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan. I gødningsplanen er der taget hensyn til afgrødernes behov for næringsstoffer. Ligeledes føres der sprøjtejournale og logbog for flydelag på gyllebeholdere.
- Der føres ikke løbende kontrol med energiforbruget, men det opgøres årligt i forbindelse med regnskabet. Ved ansøgt drift vil elforbrug følges i form af opgørelserne fra el-selskabets automatiske månedsvise aflæsning.
- Foderforbruget registreres løbende og opgøres i en produktionsopgørelse, der udarbejdes for hvert hold grise.
- Der er lavet beredskabsplan, hvor forholdsregler i forbindelse med uheld er beskrevet
- Besætningens ejer og ansatte ajourføres løbende bla. ved deltagelse i relevante kurser og møder.

12 Husdyrbrugets ophør

Ved husdyrbrugets ophør tømmes stalde, siloer og tanke samt gyllekanaler og -tanke. Der rengøres overalt, således at der ikke forefindes foder- og gødningsrester mv., der kan tiltrække skadedyr.

Skadedyrsbekæmpelsen på ejendommen opretholdes. Alle forurenende dele på anlægget fjernes. Der foretages en vedligeholdelse af bygningerne for at undgå forfald eller bygningerne nedrives. Ved fjernelse af bygningerne vil byggeaffaldet blive sorteret og kørt til hhv. forbrænding, genbrug eller deponi.

Vurderinger

13 Vurdering af produktions miljøpåvirkning

13.1 Kvælstofpåvirkning

Produktionen på St. Dammegård påvirker miljøet med kvælstof fra husdyrgødningen. Teknik & Miljø har vurderet om påvirkningen har negativ effekt på grundvandet, vandløb og søer. Vurderingen er foretaget på baggrund af beregninger udført i det lovbestemte elektroniske ansøgningsskema om miljøgodkendelse jf. Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. I relation til vandløb og søer, er der endvidere foretaget en vurdering ud fra kendskab til afstrømningsforhold til recipienterne samt dræning af arealerne.

13.1.1 Overfladevand

Jævnfør afsnittet om kvælstofudvaskning ligger en part af bedriftens udspretningsarealer i et område klassificeret som nitratklasse 1 i forhold til overfladevand. For landbrugsarealer, der er placeret i denne kategori, stilles der krav om et lavere husdyrtryk pr. ha end de generelle harmoniregler giver mulighed for. I nitratklasse 1 må der maksimalt tildeles 85 % af den husdyrgødningsmængde, som er gældende i forhold til de generelle harmoniregler. Beskyttelsen af de sårbare vandområder, som en del af udspretningsarealerne tilknyttet St. Dammegård afvander til, sikres ved, at der maksimalt på bedriftsniveau må tildeles

husdyrgødning svarende 1,37 DE/ha, idet KgN/ha DE_{reel} (36,5 kgN/ha.) er mindre end KgN/ha DE_{max} (36,40kgN/ha)

På denne baggrund vurderer Teknik & Miljø, at beskyttelsen af de sårbare vandområder, som en del af udspretningsarealet afvander til, er sikret.

I forhold til bedriftens øvrige udspretningsarealer, som ikke afvander til sårbare områder i Natura 2000-områder, stilles der ikke krav udover de generelle regler.

13.1.2 Grundvand

I forhold til grundvand er det undersøgt om udspretningsarealerne er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder og/eller om der er udarbejdet en indsatsplan i forhold til vandindvinding. En mindre del af udspretningsarealerne (10,16 ha) til St. Dammegård er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder. Jævnfør lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug må nitratudvaskningen ikke overstige det nuværende niveau, hvilket vil sige 69 mg N/liter. Der er lavet indsatsplan for det nitratfølsomme indsatsområde og ifølge denne er der ingen særlige restriktioner i forhold til nitratudvaskningen. Beregninger i det elektroniske ansøgningssystem har vist, at nitratudvaskningen stiger med 1 mg nitrat pr. liter. Teknik & Miljø vurderer, at dette ikke vil påvirke grundvandet i negativ retning og det er acceptabelt i forhold til den nævnte indsatsplan.

Øvrige arealer er beliggende i områder med drikkevandsinteresse eller særlig drikkevandsinteresse. Vandkvalitetskravet for drikkevand er et nitratindhold på højest 50 mg nitrat/l. Efter vandet har forladt rodzonen foregår en nitratreduktion ved passage gennem jordprofilen. Det er Teknik & Miljø's vurdering, at den nitratreduktion sikrer, at koncentrationen af nitrat i det vand, der når grundvandet fra disse arealer ikke overstiger 50 mg nitrat/l.

13.1.3 Vandløb og søer

Vandløb og søer påvirkes hovedsageligt af udvaskning samt direkte afstrømning til recipienterne. Søer og vandhuller er særligt følsomme overfor tilførsel af fosfor, men visse kær- og mosetyper i tilknytning til søer og vandhuller kan også være følsomme overfor kvælstoftilførsel enten via vandmiljøet eller fra luften. Den atmosfæriske påvirkning er dog så begrænset i forhold til områdets små søer, at der kan ses bort fra denne.

Teknik & Miljø vurderer, at de generelle beskyttelsesniveauer er tilstrækkelige til at sikre vandhuller/søer i nærheden af St. Dammegård og bedriftens udspretningsarealer ikke påvirkes væsentligt i forbindelse med den planlagte udvidelse på St. Dammegård.

Teknik & Miljø vurderer, at de berørte vandløbssystemer ikke vil blive påvirket af udvidelsen på St. Dammegård. Bortset fra den direkte tilledning fra dræn er åstrækningerne beskyttet mod påvirkning fra næringsrigt vand fra udspretningsarealerne, da overfladisk afstrømning vil blive tilbageholdt af bræmmer. En mindre del af udspretningsarealerne ligger endvidere i et terræn, der hælder mere end 6 grader. I henhold til bekendtgørelse 171 af 2. juli 2009 om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. må flydende husdyrgødning ikke udbringes på stejle skrånninger med en hældning på mere end 6 grad ned mod vandløb, søer over 100 m² inden for en afstand af 20 meter fra vandløbets eller søens øverste kant.

Generelt er de bornholmske vandløb meget robuste overfor påvirkning af kvælstof.

13.2 Fosforudledning

Husdyrgødning indeholder fosfor. Ved udbringning af husdyrgødning tilføres markerne fosfor, som er et vigtigt plantenæringsstof, og ved høst fjernes der fosfor med afgrøderne. Tilføres der husdyrgødning efter de

gældende harmoniregler, vil der typisk blive tilført mere fosfor, end der fraføres med afgrøderne. I henhold til beregningerne udført i det elektroniske ansøgningsskema vil den total mængde fosfor i husdyrgødningen udgøre 9965,40 kg P efter udvidelsen, hvilket vil svare til en fosfortilførsel på 25,7 kg P/ha/år (arealvægtet gennemsnit). Beregninger viser, at afgrøderne frafører 26,9 kg P/ha/år, hvilket vil sige der er et lille fosforunderskud på 1,2 kg/ha/år. Det vurderes, at vandhuller i nærheden af udspretningsarealerne ligger godt beskyttet af bredde bræmmer og beplantning, hvorfor risikoen for fosfor tab vurderes at være minimal.

Endvidere skal nævnes, at ingen af udspretningsarealerne til St. Dammegård er beliggende i områder, der afvander til områder i Natura 2000 områder, som er overbelastede med fosfor. Derfor er der i henhold til Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. til husdyrbrug ingen restriktioner i forhold til fosforbelastning på udspretningsarealerne.

13.3 Ammoniakdeposition til naturarealer

Kvælstof, der deponeres fra luften, er det begrænsende næringsstof for mange sårbare økosystemer, og i disse økosystemer kan der forventes væsentlige ændringer som følge af ekstra tilførsel af kvælstof.

Husdyrproduktioner kan give anledning til udslip af ammoniak og derfor påvirke særligt næringsfattige naturtyper i det åbne land. Ammoniakfordampningen pr. dyreenhed kan variere betydeligt fra den ene produktion til den anden afhængig af dyreart, fodring, staldindretning, udbringningsmetode, renholdelse m.v. Ved etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug skal de øgede ammoniaktab fra stald og lager reduceres med 25 % i forhold til et fastsat referencestaldsystem i 2007. Kravet om reduceret ammoniakemission gælder for udvidelser samt stalde, der renoveres, men kan gennemføres som et krav til reduktion af ammoniaktabet for både det eksisterende og det nye anlæg. Udegående dyr friholdes dog for reduktionskrav i den periode, de er udegående. For malkekøer og det tilhørende opdræt reduceres reduktionskravet derfor forholdsmæssigt.

I henhold til beskyttelse af naturområder er der udlagt bufferzoner (bufferzone I) på 300 meter om særligt ammoniakfølsomme naturområder. Inden for denne beskyttelseszone og inden for selve området kan husdyrbrug ikke udvides eller ændres, hvis udvidelsen medføre en forøget udledning af ammoniak til disse naturområder.

I en yderligere zone i en afstand fra 300-1000 meter om nedenfor nævnte områder (bufferzone II) må en udvidelse maksimalt give anledning til en merbelastning på 0,7 kg N pr. ha. Såfremt der er to eller flere ejendomme med over 75 dyreenheder i zonen og inden for en afstand af 1 km, må merbelastningen maksimalt udgøre hhv. 0,5 og 0,3 kg N pr. ha.

De særlige naturområder, som er omfattet af krav om bufferzone jf. § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er:

- 1) Højmose
- 2) Lobeliesø
- 3) Hede større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- 4) Overdrev større en 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- 5) Hede, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- 6) Overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder
- 7) Ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder

Alle staldafsnit og gylletanke er placeret mere end 1.000 m fra det nærmeste §7 naturområde. St. Dammegård er således beliggende udenfor bufferzone I og II. Det nærmeste areal omfattet af bufferzone er placeret 3 km

nordøst for St. Dammegård. Totaldepositionen hertil kan beregnes til 0,05 kg N/ha/år og merdepositionen er 0,01 kg N/ha/år.

Der er §3 registrerede mosearealer (beskyttet af §3 i Naturbeskyttelsesloven) både syd for ejendommen og nordvest for ejendommen. Disse vurderes ikke som værende næringsstoffølsomme. Nærmeste overdrevarsareal omfattet af §3 ligger ca. 220 m nordøst for gyllebeholderen. Totaldepositionen hertil beregnes til 2,48 kg N/ha/år og merdepositionen er 0,40 kg N/ha/år.

Der er høj målsat natur ca. 685 m sydøst for ejendommen. Der er tale om et overdrevarsareal mellem Splitsgård og Ø. Pilegård. Totaldepositionen hertil beregnes til 0,39 kg N/ha/år og merdepositionen 0,06 kg N/ha/år.

Dette højt målsatte område er klassificeret som overdrev, på skrånende terræn med spredte træer, især Alm. Eg. På det meste af området er vegetationen tæt og 1/2-1 m høj, og domineret af Draphavre, Bakkesvovlrød og Alm. Syre, samt nogle steder Hindbær.

Det vurderes, at stigningen i ammoniakfordampningen ikke vil resultere i en væsentlig påvirkning af naturområdet.

Det er derfor Teknik & Miljø vurdering, at de fastlagte beskyttelsesniveauer i henhold til lov. nr. 1572 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er tilstrækkelige til at sikre, at de to nærmeste naturområder ikke påvirkes i negativ retning. Ligeledes vurderes det, at ingen øvrige §3 eller §7 områder påvirkes i negativ retning.

Nærmeste habitatområde (område 159: Spællinge Ådal, Døndal og Helligdomsklipperne) er placeret ca. 2.700 m mod nordøst. Totaldepositionen hertil er 0,03 kg N/ha/år og merdepositionen 0,00 kg N/ha/år.

Den del af EU-habitatområdet ”Spællinge Ådal, Døndal og Helligdomsklipperne” som er nærmest St. Dammegård er karakteriseret ved at være skovdækket. Samlet set vurderer Teknik & Miljø at EU-habitatområde 159 ikke påvirkes i negativ retning af den planlagte udvidelse på St. Dammegård. Der vil på grund af afstanden, placeringen af naturområderne i forhold til St. Dammegård samt opblanding af kvælstof i atmosfæren kun forekomme en ubetydelig påvirkning af på de nævnte områder.

Mht. fordampning fra udspretningsarealerne er denne ved slangeudlægning ca. 8% og ved nedfældning ca. 2%. Ved udbringning af 140 kg N/ha vil dette svare til 11 kg N/ha. En fordampning under 17 kg N/ha vil ikke give en målbar deponering til arealer umiddelbart op til udspretningsarealet (jf. kurve for sammenhæng mellem fordampning og deponering fra ”Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter, som følge af luftbåret kvælstof ved udvidelse og etablering af større husdyrbrug” Miljøministeriet Skov og Naturstyrelsen 2003).

Endvidere sikres beskyttelse af sårbare naturområder ved hjælp af bufferzoner. Inden for bufferzoner skal husdyrgødning nedfældes på græsmarker og sort jord.

I henhold til Miljøministeriets vejledende emissionsgrænseværdier må produktionen på St. Dammegård maksimalt udlede 3719,49 kg N – dette kan opnås ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik til slagtesvin. BAT-emissionskravet opfyldes af foderkorrektoren på 2,71 FE/kg tilvækst, 151 g råprotein/FE og 4,5 g P pr. FE, hvorved der nås en samlet emission på 3712,78 kg N, hvilket er under det beregnede BAT niveau på 3719,49 kg N. Kravet om en 25 % reduktion af ammoniakfordampningen i forhold til bedste staldsystem opfyldes ligeledes af foderkorrektoren.

I nærværende miljøgodkendelse er der stillet vilkår til foderets indhold af gram råprotein pr. foderenhed, antal foderenheder pr. kg tilvækst og gram fosfor pr. foderenhed.

13.4 Pesticidpåvirkning

Påvirkning med pesticider kan ske gennem nedvaskning fra det dyrkede areal samt ved punktkildeforurening i forbindelse med påfyldning og rengøring af marksprøjten. Endvidere kan der ske forurening af vandløb og søer, hvis der ikke udvises påpasselighed med vinddrift. Påfyldning og vask af marksprøjte sker ikke på St. Dammegård, men foretages i marken. Det er Teknik & Miljø vurdering, at de anførte tiltag vil mindske risikoen for punktkildeforurening.

13.5 Påvirkning af bilag IV arter

EU-landene har vedtaget fælles regler om at beskytte naturen. Habitatdirektivet forpligter medlemslandene til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter, som står på bilag IV. Beskyttelsen af arterne handler blandt andet om at sikre arterne mod at blive efterstræbt (jagt, indsamling, ødelæggelse af æg og yngel). Men medlemslandene skal også sikre, at arternes yngel- og rasteområder ikke beskadiges eller ødelægges.

Arternes forekomst og udbredelse opdateres løbende gennem det nationale program for overvågning af vandmiljø og natur (NOVANA)

Der er registreringer om, at der ca. 5,1 km vest for St. Dammegård findes Bilag IV arten ”løvfrø”.

Løvfrøen findes i det sydøstlige Jylland, på Als, Bornholm, Lolland og enkelte steder på Sjælland og Fyn. Den har en meget højtlydt og karakteristisk kvækken, som gør den forholdsvis let at opdage.

Løvfrøen yngler i mange forskellige typer vandhuller og vådområder med lavvandede tidvise vandhuller og oversvømmelser på afgræssede arealer er de mest optimale. Et godt ynglested for løvfrøen kan også være gamle, lysåbne mergelgrave med lavvandede partier og god vandkvalitet. Løvfrøen har en god spredningsevne og er i stand til at kolonisere nye vandhuller og oversvømmelser op til flere km væk fra eksisterende, livskraftige bestande.

Uden for yngletiden opholder løvfrøerne sig især i brombærbuske i levende hegn, krat og skovbryn. Foruden brombær er løvfrøens foretrukne levested på land ofte tjørn, gedebled, hunderose, slåen og hassel.

Løvfrøernes fordeling i terrænet vil i de fleste landskaber være lokaliseret til de foretrukne, ideelle yngleområder, som samtidig yder dem god beskyttelse og er gode fødesøgningssteder. I yngletiden kan hannerne om dagen opholde sig i eller ved ynglestedet, men de kan også opholde sig på de samme steder, som de lever i uden for yngletiden, og vandre frem og tilbage mellem ynglestedet og levestederne på land i aften- og nattetimerne.

Uden for yngletiden vandrer løvfrøerne ofte flere km ud i terrænet, men langt de fleste individer kan leve inden for en afstand på blot 100 meter fra ynglestedet, såfremt der er tilstrækkeligt med egnede rasteområder. I praksis vil det ofte være svært at stedfæste artens rasteområde præcist, da arten kan forekomme spredt uden for yngletiden.

Løvfrøerne overvintrer nedgravet i jorden eller på andre beskyttede gemmesteder. De kan overleve let frost. Ofte vil de grave sig ned på relativt åbne steder (græsarealer). Sandsynligvis er vinterkvarterene ofte ret tæt på ynglevandhullerne.

Det vurderes, at den nævnte bilag IV art og dens yngle- og rasteområder ikke vil blive påvirket af afstrømning fra arealer tilknyttet produktionen på St. Dammegård, og det atmosfæriske kvælstofbidrag fra St. Dammegård vil være så ubetydeligt, at det ikke vil kunne medføre en væsentlig ændring i lokaliteternes tilstand. Teknik & Miljø vurderer derfor, at Bilag IV arten og dens levesteder ikke trues af den forestående udvidelse på St. Dammegård.

14 Vurdering af ressourceforbrug og affaldshåndtering

Teknik & Miljø har på baggrund af oplysningerne i afsnit ”Beskrivelse af produktionens ressourceforbrug” vurderet, at der i forbindelse med driften på St. Dammegård er gjort tiltag, som vil sikre, at anvendelse af

energi, næringsstoffer, vand og pesticider minimeres mest muligt, således at tabene til omgivelserne bliver så minimale som mulige, samtidig med at produktionen kan foregå på et rentabelt niveau. I relation til energiforbruget vurderes det, at idet ventilationen er frekvensstyret, er ejendommens energiforbrug forholdsvis begrænset.

Med hensyn til affaldshåndtering vurderes det at følges vilkårene 2.14.5 til 2.14.15 i denne miljøgodkendelse vil driften af St. Dammegård ikke medføre affaldsgener.

For så vidt angår spildevand fra St. Dammegård er der taget hånd om dette og det vurderes, at spildevandet håndteres fornuftigt og i henhold til gældende lovgivning på området. Se afsnit 9.11 – Spildevand.

15 Vurdering af lugt-, støv-, støj-, flue-, transport- og lysgener

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er staldventilation. Der foreligger kun systematiske og anvendelige oplysninger til anvendelse i sagsbehandling om lugtemissionen fra staldanlæg. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og lugtgener ved udbringning indgår således ikke i lugtberegningerne og reguleres derfor ved hjælp af generelle regler, herunder husdyrgødningsbekendtgørelsens afstandskrav til placering af stalde og anlæg til opbevaring af husdyrgødning.

Lugtgenestandarderne med udgangspunkt i den nuværende og kommende produktion på St. Dammegård er beregnet både ved hjælp af FMK-modellen og den nye lugtberegningsmodel. Lugtgenestandarderne viser, at lugtgenestandarderne ifølge Lov 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er overholdt både i forhold til boliger i byzone, boliger i samlet bebyggelse og for enkelt beboelse i landzone. Det er Teknik & Miljø vurdering, at udvidelsen af dyreholdet på St. Dammegård ikke vil betyde større gener for naboer i området omkring St. Dammegård – nærmeste nabobeboelse, som ikke er omfattet af landbrugspligt, er beliggende cirka 260 m fra St. Dammegård.

Samlet set vurderes der ikke at være væsentlige kumulative effekter i relation til lugtgener i området omkring St. Dammegård, idet der ikke lægger andre større husdyrproduktioner i den mest fremherskende vindretning, dvs. vest for St. Dammegård. Derfor vurderer Teknik & Miljø, at de nærmeste naboer ikke vil blive udsat for lugtgener, som overstiger et acceptabelt niveau.

Det skal dog nævnes, at der kan forekomme kortvarige perioder med lugtgener i forbindelse med udspreddning af husdyrgødning, men generne i forbindelse med dette vurderes ikke at blive øget væsentligt som følge af udvidelsen på St. Dammegård.

Med hensyn til støv- og støjgener er Teknik & Miljø vurdering, at omboende ikke vil udsættes for væsentlige gener, idet støvgener i forbindelse med produktionen ofte kun vil forekomme ved kørsel omkring ejendommens bygninger i tørre perioder, og det vurderes således generelt at støvudvikling kun vil give anledning til meget lokal støvudvikling. Samlet vurderer Teknik & Miljø, at der ikke vil være væsentligt øgede støvgener som følge af udvidelsen.

Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende – der er ikke mekanisk ventilationsanlægget i stalderne, og foderblanding foretages indendørs. Der vil dog kunne forekomme støj fra ekstern og intern transport. Trafikken til og fra St. Dammegård går ad Dammegårdsvejen og forekommer primært inden for normal arbejdstid. Der er stillet vilkår til transporten af gylle gennem Klemensker. Teknik & Miljø vurderer på baggrund af ovenstående, at der ikke vil være uacceptable støjgener for omkringboende forbundet med udvidelsen.

Det er Teknik & Miljø vurdering, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for, hvorledes fluer og andre skadedyr vil blive bekæmpet, således at gener heraf undgås. Endvidere er det Teknik & Miljø vurdering, at følges vilkårene 2.12.1 og 2.12.2 i denne miljøgodkendelse burde der ikke opstå fluegener og rotteproblemer.

Teknik & Miljø vurderer, at anvendelse af lys i staldene og udenfor bygningerne på St. Dammegård ikke vil medføre væsentlige problemer eller lysgener for omkringboende, forbi passerende eller landskabelige hensyn.

16 Vurdering af anvendelse af bedste tilgængelige teknik

Bedst Tilgængelige Teknik – BAT (Best Available Technique) – er en fællesbetegnelse for teknik, som kan begrænse emission af ammoniak, lugt, drivhusgasser eller begrænse energiforbruget. Anvendelse af teknikker, der er beskrevet i BAT-byggeblade, sikre at der er foretaget en vurdering af teknikkenes virkninger på miljøet, og teknikken kan anvendes på økonomisk mulige vilkår under danske produktionsforhold. I vurderingen er der samtidigt taget hensyn til eventuelle fordele og ulemper om lugt, arbejdsmiljø, dyrevelfærd m.v. Der er nedsat en følgegruppe under Skov- og Naturstyrelsen, som skal foretage denne vurdering. En beskrevet teknik, der lever op til alle ovenstående krav, har fået betegnelsen BAT. Er teknikken forbundet med store omkostninger, eller er reduktionen i ammoniakfordampningen minimal, har teknikken fået betegnelsen BAT-kandidat.

Teknik & Miljø har foretaget en vurdering af BAT anvendt inden for følgende kategorier på St. Dammegård: Energibesparende foranstaltninger, vandbesparende foranstaltninger, management, foderoplysninger, bedste tilgængelige staldteknologi, gødningsopbevaringsanlæg og bedste tilgængelige udbringningsteknik.

I det efterfølgende er ovenstående punkter gennemgået.

Energibesparende foranstaltninger:

I staldene er der monteret lavenergi lysstofrør. Lyset i staldene er tændt efter behov inden for normal arbejdstid. Der er lys i staldene i ca. 10 timer i døgnet i vinterhalvåret og ca. 2 timer i døgnet i sommerhalvåret. Tidsrummet kan dog variere.

I slagtesvinestaldene er der undertryksventilation i to af staldene med loftventiler, og i en med diffust luft indtag

Ventilationen har et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget. Styringssystemet efterses jævnligt og det sikres at anlægget er indstillet korrekt iht. dyrenes behov.

I stald 1 er ventilationsanlægget med frekvensstyrede motorer, mens ventilationsanlægget i stald 2 og 3 har triac regulerede motorer. Der foretages ingen ændring af ventilationsanlægget i forbindelse med produktionsudvidelsen. Ved behov for udskiftning af ventilationsanlægget i stald 2 og 3 vil der blive valgt energibesparende frekvensstyrede motorer eller EC motorer kombineret med optimeret vingeformning. For reduktion af energiforbruget er der valgt frekvensstyring. Investeringen i energibesparende tiltag som ventilation med frekvensstyrede udsugningsenheder, resulterer i, at der opnås en besparelse i elforbruget på ca. 50% i forhold til traditionelle spændingsstyrede udsugninger.

Ventilatorer rengøres efter behov og min. én gang årligt. Rengøringen sikrer, at der ikke er snavs mv. der kan yde modstand og forøge elforbruget

Kornmøllen er en slaglemølle med en motor på 11 kW. En styring af motorens ampere eftermonteres hvis muligt, for at optimere motorens energiforbrug.

Til tørring af frø og korn på planlager benyttes luft. Tørringen er termostatstyret i forhold til luftfugtighed, hvormed tørringen optimeres iht. el-forbrug. Korn opbevares så vidt muligt i de gastætte siloer. Planlageret i forbindelse med tørreriet benyttes som en buffer.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (delvis lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer,

temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Vandbesparende foranstaltninger:

Forbruget af vand er lavt i forhold til normen idet der benyttes vådfoder, hvor valle udgør 100 % af væskeandelen. I stald 2 og 3 er drikkeventiler placeret over krybben for at minimere vandspild.

Staldene vaskes som udgangspunkt kun én gang årligt eller efter behov. Forud for vask sættes staldene i blød for at begrænse vasketiden og dermed vandforbruget.

Staldene kontrolleres dagligt og der udføres småreparationer på vandinstallationerne med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT i relation til vandforbrug.

Management:

BAT inden for management/godt landmandskab er i BREF (referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder. På St.

Dammegård er der taget følgende forholdsregler:

Overbrusningsanlæg anvendes i staldene i henhold til anbefalingerne fra Dansk Svineproduktion for at sikre mindst muligt ”svineri” på det faste gulv, hvilket giver en god staldhygiejne og der med også en lavere ammoniakfordampning.

Driften planlægges, så der under normale omstændigheder aldrig er overbelægning i stierne. Der tages dog forbehold for eventuelle strejker på slagteriet eller lignende uforudsete omstændigheder.

Elforbrug opgøres en gang årligt og vandforbruget aflæses hver 3. måned.

Forbrugt mængde af foder opgøres i forbindelse med effektivitetskontrol.

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning.

Der er udarbejdet en beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle og brand m.v. er.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor management.

Foderoplysninger:

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring i nudrift. I forbindelse med ansøgt drift er der i denne miljøgodkendelse opstillet vilkår i forhold til foderets indhold af råprotein og antal foderenheder pr. kg tilvækst.

Foderet er hjemmeblandet vådfoder, der er optimeret til slagtesvinenes behov for næringsstoffer. Der benyttes ikke fasefodring idet det etablerede vådfoderanlæg ikke kan holde flere blandinger tilstrækkeligt opdelt pga. for store restmængder. Dermed vil der kunne opstå en u hensigtsmæssig fodring af de forskellige aldersgrupper. Endelig betyder færre og større blandinger, at der fås en længere blandetid (støbtid), hvor der påbegyndes en mikrobiologisk proces (fermentering) som er med til at øge den efterfølgende udnyttelse af foderet.

Foderblandingerne er tilsat fytase, hvilket er ensbetydende med et lavere fosforindhold i foderet, da fytasetilsætningen bevirker at fosforet bedre kan udnyttes af dyrene.

Det vurderes, at der anvendes BAT i forhold til foder og udfodringsystemer.

Bedste tilgængelige staldteknologi:

Med hensyn til BAT og staldsystemer er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der referencedokumentet fra bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), dels er der BAT-byggebladene og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger:

I BREF står der, at følgende staldsystemer er BAT:

- Et fuldspalte gulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle
- Et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler med hældende vægge og et vakuumsystem eller
- Et delvist spaltet gulv med ventralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien, en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder.

Ifølge Dansk Svineproduktion er de 2 sidstnævnte staldtyper hollandske typer, som ikke har fundet udbredelse herhjemme.

Endvidere findes der 3 BAT-byggeblade:

- Delvist spaltegulv med 1/3 spaltegulvsareal
- Delvist spaltegulv med skraber og køling af kanalbund
- Luftvasker med syre, rensning af 60 % afgangsluft.

På St. Dammegård er der 3 slagtesvinestalde – nedenfor er staldteknologien beskrevet for hver enkelt stald.

Stald 1 er opdelt i 4 sektioner á 214-224 stipladser. Stierne er indrettet med 1/3 drænet gulv og 2/3 spaltegulv samt langkrybbe til vådfoder. Stalden er senest renoveret i 2001 og står derfor ikke umiddelbart overfor en renovering. Der foretages således ingen ændringer af stalden i ansøgt drift.

Fulldrænet gulv er ikke at betragte som BAT, men der vil ikke være proportionalitet mellem omkostningerne til at ændre system og miljøeffekten før end stalden skal gennem en renovering. BAT vil blive implementeret, når stalden skal renoveres.

Stald 2 er i nudrift indrettet med 15 % spalte- og 85 % fast gulv samt langkrybbe til vådfodring. Gulvsystemet er indtastet som fast gulv idet andelen af fast gulv overstiger 75 %. Stalden har i alt 515 stipladser. I ansøgt drift ændres stierne til to-klimastier med 66 % spalte- og 33 % fast gulv, hvilket er BAT. Staldens areal udnyttes bedre og der fås 133 stipladser ekstra, i alt 648 stipladser.

Den nuværende høje andel af fast gulv i stierne i kombination med vådfodring betyder, at grisene har tendens til at svine på det faste leje. Den ønskede ændring af gulvprofilen betyder, at der opnås en væsentligt bedre hygiejne i stierne med lavere ammoniakfordampning til følge. Ændringen af stierne til to-klimastier (etablering af overdækninger) betyder samtidigt at temperaturen i staldrummet kan sænkes uden det påvirker grisenes velfærd.

I forbindelse med renoveringen placeres køleslanger i gyllekanalerne, så stalden er forberedt til gyllekøling. Idet det kun er ét af tre staldafsnit (< 30 % af stipladserne), der renoveres, vil omkostningen til opsætning af selve gyllekølingssystemet ikke være proportional med den mulige ammoniakreduktion, som herved kan opnås.

Stald 3 er opdelt i 4 sektioner á 171 - 180 stipladser. Stierne er indrettet fuldspaltegulv og langkrybber til vådfodring. Der foretages ingen ændringer af stalden i ansøgt drift.

Fuldspalte gulv er ikke at betragte som BAT, men der vil ikke være proportionalitet mellem omkostningerne til at ændre system og miljøeffekten før end stalden skal gennem en renovering. BAT vil blive implementeret, når stalden skal renoveres.

BAT-kravet gælder også for eksisterende dele af anlægget og der skal fastsættes en rimelig frist til at imødekomme BAT-krav, der fastsættes i en miljøgodkendelse foranlediget af en ændring eller udvidelse. Teknik & Miljø har derfor stillet vilkår om, at der ved næste gennemgribende renovering af de gamle eksisterende stalde, skal disse indrettes med det der på renoveringstidspunktet anses for BAT-staldteknologi. Dette vil kræve endnu et tillæg, hvor det vil blive vurderet om BAT-kravet er opfyldt. Teknik & Miljø stiller vilkår om, at ved større vedligeholdelsesarbejder på anlægget (staldinventar, ventilationsanlæg og lignede) skal den valgte løsning leve op til bedste tilgængelige teknik /BAT). Arbejdet skal anmeldes til Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, som vurderer om kravet om BAT er opfyldt. Formålet er at sikre, at der fremover anvendes den på det pågældende tidspunkt bedste tilgængelige teknologi, også ved ændringer, der ellers ikke kræver godkendelse efter husdyrloven.

BAT-emissionskrav

Udvidelsen finder sted i de eksisterende bygninger. Der foretages renovering i én af de tre staldlænger i produktionsanlægget, hvilket giver plads til en større produktion. Den stald som totalrenoveres kan huse 2520 stk. slagtesvin (30-110 kg).

I henhold til miljøstyrelsens vejledning vedr. emissionsniveau fra 2010 beregnes det maksimal tilladte emissionsniveau for at opfylde krav til BAT som angivet nedenfor:

Emission i ansøgt drift (i henhold til ansøgning)		
2520 x 1,147 (korr faktor pga ændret vgt interval) x 0,29 kg N	=	838,23 kg N
3480 + 2800 i eks stald (fulddrænet gulv + fuldspalte gulv) Fuldspalte er ikke opgivetsærskilt		
i vejledningen 6280 x 1,147 (korr faktor pga ændret vgt interval) x 0,40	=	2881,26 kg N
I alt		3719,49 kg N
Den aktuelle emission iht. ansøgningen er:		3712,78 kg N

Teknik & Miljø vurderer på denne baggrund, at BAT-emissionskravet er opfyldt

Gødningsoptbevaring:

Da der er tale om:

- Stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- Lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt, således at det hele tiden sikres at beholderen bund og vægge er tætte.
- Der er ingen spjæld, men alt overpumpes via neddykket rør
- Gyllen omrøres kun umiddelbart før udspredning
- Beholderen er overdækket med naturligt flydelag, og forbeholder som opføres i forbindelse med det ansøgte projekt overdækkes med fast overdækning og beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrol, vurderes det, at der er BAT med hensyn til gødningsoptbevaring jf. BREF.

Bedste tilgængelige udbringningsteknik:

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Fx:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer, og krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.

Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage.

Da arealerne er jordbundstype 7 og 8 (lerjord) og der primært er dyrkes vinterafgrøder, benyttes der ikke nedfælder. Nedfældning i vinterafgrøder er ikke ønskeligt, da der kommer for mange køreskader på afgrøderne, hvilket medfører et mindre udbytte og i sidste ende en mindre N-optagelse i afgrøder og dermed også en større udvaskning. På sort jord og græsmarker inden for bufferzoner omkring følsomme naturområder, bliver gyllen dog nedfældet jf. lovkrav.

Det vurderes, at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT.

Fravalg af teknikker

Staldafsnittet, der renoveres, forberedes til gyllekøling. Der placeres køleslanger i gyllekanalerne, men selve gyllekølingssystemet vil først blive koblet på, når det næste staldafsnit renoveres. Idet det kun er knap 30 % af stipladserne, der renoveres, vil omkostningen til opsætning af selve gyllekølingssystemet ikke være proportional med den mulige ammoniakreduktion, som herved kan opnås. Der opnås i stedet en ammoniakreducerende effekt af, at frekvensen af svineri på det faste leje reduceres. Vådfoder i kombination med 33 % fast gulv vil give væsentligt bedre hygiejne i stierne i forhold til det nuværende 85 % fast gulv. Samtidig vil etablering af overdækninger i stierne betyde, at temperaturen kan sænkes i staldrummet uden at det påvirker grisenes velfærd. En lavere temperatur vil ligeledes være med til at minimere svineri i lejearealet.

Gylleforsuring er fravalgt, idet der er tale om ældre staldafsnit, hvor betonkvaliteten ikke kendes. Der er således ikke sikker for om betonen er holdbar i forhold til anvendelse af forsuret gylle. Der vil desuden ikke være proportionalitet mellem driftsøkonomi og miljøøkonomi, da investeringen i et forsøringsanlæg vil beløbe sig til min. 1 mill. kr. Hertil kommer løbende driftsomkostninger. Det samme gør sig gældende mht. etablering af et luftrensingsanlæg.

Teknik & Miljø vurderer samlet, at kravet om bedste tilgængelige teknologi inden for de områder loven om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug stiller krav om, er opfyldt på St. Dammegård.

17 Vurdering af hensynet til de landskabelige værdier

St. Dammegård er i henhold til Regionkommuneplan 2005 placeret i landzone og i et område, som er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde. Ejendommen fremtræder som en samlet enhed i

landskabet, idet alle bygninger er opført i tilknytning til den eksisterende gård og således udgør ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer en hensigtsmæssig helhed.

Landskabsrummet er meget sammensat med dyrkede marker, levende hegn, mosearealer, skovarealer, spredte gårde og husmandsbebyggelse langs Dammegårdsvej. Noglekaraktererne for arealerne mod øst og syd består af dyrkede marker, som afgrænses af skovbræmmer. Disse skovbræmmer gør, at St. Dammegård bliver næsten skjult i landskabet i kraft af at ejendommen ligger i en dalsænkning. Det vekslende landskab gør området komplekst og giver mange fine visuelle oplevelsesmuligheder. St. Dammegård ligger i dette kuperede landskab, som indeholder spredte levende hegn og små skovbevoksninger. Ejendommen er knap synlig fra Splitsgårdsvej, idet skovbevoksningen syd for ejendommen, pakker den sydlige del af ejendommen ind og kamuflerer ejendommen.

På den bygningsløse ejendom [Aabyvejen 5, 3700 Rønne] placeres en 2500 m³ stor gyllebeholder. Den nye gyllebeholder vil blive placeret således, at den vil være synlig fra Aabyvej, og at for sikre den "lille" landskabsfladen omkring gyllebeholderen bliver bundet sammen med de store landskabsflader, har Teknik & Miljø stillet vilkår om, at der langs med den nordlige og vestlige side på den nye gylleholder, skal plantes et minimum tre rækket levende hegn (bestående af hjemmehørende arter for området). Dette vil bevirke, at gylletanken kamufleres, og det levende hegn vil bevirke, gyllebeholderen nordlige og vestlige side på sigt vil blive knyttet sammen med skovbeplantningen øst og syd for beholderen. Således vil den nye gyllebeholder ikke opdele landskabsfladen, men beplantningen vil bevirke, at de store visuelle sammenhænge stadig vil være tilstede.

Det er især det forhold, at den nye beholder ligger så den er synlig fra vejen, der betyder at gyllebeholderen kommer til at virke dominerende i landskabet. Det vurderes, at dette forhold vil blive brudt og mildnet ved det levende hegn mod nord og vest, der kommer til at skjule beholderen og knytte den sammen med skoven.

Landskabeligt er det vurderet, at den ændring der sker, hvor den nye gyllebeholder skal opføres, vil kunne indpasses i landskabsrummet ved hjælp af vilkåret om, at der langs med den nordlige og vestlige side på den nye gylleholder, skal plantes et minimum tre rækket levende hegn (bestående af hjemmehørende arter for området).

18 Vurdering af tiltag ved ophør af husdyrbruget

I forbindelse med et eventuelt ophør af husdyrproduktionen vil samtlige produktionsbygninger tilhørende svineproduktionen blive rengjort, vedligeholdt eller nedrevet. Teknik & Miljø vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

19 Vurdering af alternativer til beskrevet produktionsudvidelse

19.1 Alternative løsninger

Alternativet til den ansøgte produktion på St. Dammegård vil være at forsætte den nuværende slagtesvineproduktion. Udvidelsen ønskes gennemført på baggrund af, at det ene staldafsnit står overfor en renovering pga. nedslidt inventar. Desuden giver en renovering mulighed for en mere hensigtsmæssig indretning af stalden og dermed en større produktion. Produktionen i de øvrige staldafsnit øges samtidigt pga. en bedre logistik i staldanlægget. De øvrige to staldafsnit på St. Dammegård står ikke umiddelbart overfor en renovering.

Alternativet til at renovere staldafsnittet er at tage det ud af drift og opføre en ny staldbygning enten på St. Dammegård eller på en anden ejendom. Det vil dog ikke være økonomisk rentabelt, idet den tilstedeværende bygnings tilstand og dimensioner betyder, at det er hensigtsmæssigt at udnytte denne.

En udvidelse af produktionen på en anden ejendom vil betyde, at ammoniak- og lugtemission fra produktionen på denne ejendom øges, og forholdene på St. Dammegård forbliver status quo.

Det er en Teknik & Miljø samlede vurdering, at det er en fordel at udvide produktionen på St. Dammegård, i stedet for at opføre en ny stald på en anden ejendom. Begrundelsen for dette er blandt andet, at de fleste faciliteter til den kommende produktion findes på ejendommen.

Teknik & Miljø vurderer samlet set ikke de beskrevne alternativ som værende bedre end det ansøgte projekt i forhold til miljømæssige aspekter.

19.2. 0-alternativ

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres.

Udgangspunktet er at skabe en rentabel produktion på bedriften. 0-alternativet til den ansøgte udvidelse er at opretholde den nuværende produktion på det niveau den er nu. Dette vil dog reelt betyde en begyndende afvikling af bedriften, hvilket ikke er hensigtsmæssigt, såfremt man ønsker at være en part af dansk landbrug også i fremtiden. Det ansøgte projekt skal være med til at sikre, at det forsat kan være rentabelt at drive St. Dammegård både nu og i fremtiden. Hvis den beskrevne udvidelse af antal dyreenheder ikke finder sted, vil det betyde, at svineproduktionen "ikke kan følge med" og bliver urentabel.

0-alternativet vil betyde, at St. Dammegård ikke bidrager til en øget miljøpåvirkning i lokalområdet. Det er dog Teknik & Miljø vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på St. Dammegård ikke påvirker lokalområdet i negativ retning, se nærværende godkendelse.

Med hensyn til nabogener set i forhold til 0-alternativet kontra udvidelsen på St. Dammegård, er det Teknik & Miljø vurdering, at udvidelsen på St. Dammegård ikke vil betyde væsentlig støre gener for naboerne omkring St. Dammegård end ved den nuværende produktion – jf. afsnit 15 om lugt-, støj- og fluegener samt lysforhold.

Det er Teknik & Miljø vurdering af de socioøkonomiske konsekvenser, at 0-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau på St. Dammegård, ville være en begyndende afvikling af produktionen. På nuværende tidspunkt eksporteres flere smågrise væk fra øen på grund af manglende slagtesvineproducenter. Idet en del af svinene kan opfedes på St. Dammegård kan det være medvirkende til, at antallet af slagtninger på slagteriet i Rønne ikke falder og dermed kan produktionsudvidelsen være medvirkende til at sikre, at Bornholm også i fremtiden har et slagteri

Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagteriet, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes. Udvidelsen vil derimod betyde øget beskæftigelse i selve produktionen samt i en række følge-erhverv.

20 Afværgeforanstaltninger

20.1 Fodermæssige forhold

Foderet tilsat fytase, hvormed der opnås et lavere indhold af fosfor i husdyrgødningen, idet fosforindholdet i foderet er lavere, når der tilsættes fytase.

21 Samlet konkluderende vurdering

Der er foretaget beregninger af ammoniakfordampningen og ammoniakdepositionen til omkringliggende naturarealer. Anlægget ved St. Dammegård er beliggende mere end 1000 m fra naturområder, der er beskyttet i form af bufferzoner. Det vurderes at ingen af de nærliggende naturområder vil blive påvirket væsentligt af forøgelsen i ammoniakdepositionen som følge af besætningsudvidelsen. Desuden vurderes vandmiljøet ikke at blive påvirket væsentligt af næringsbelastning fra overfladisk afstrømning.

Kravet til 25 % reduktion af ammoniakfordampningen på udvidelsen i henhold til Lov nr. 1572 af 20. december 2006 er opfyldt, idet der er opnået reduktion i ammoniakfordampningen ved, at der etableres biologisk luftrensning i staldene.

Landskabeligt er det vurderet, at den ændring der sker omkring St. Dammegård, vil kunne indpasses i landskabsrummet ved hjælp af vilkåret om beplantning af det levende læhegn ved den nye gylletank.

Med hensyn til nabogener er det Teknik & Miljø vurdering, at udvidelsen ikke vil betyde større gener for naboerne omkring St. Dammegård end ved den nuværende produktion. Endvidere er der beskrevet og stillet vilkår, som sikrer, at de nødvendige foranstaltninger træffes ved ophør af driften på ejendommen, således at forureningsfare undgås.

Ses der på projektets kortsigtede såvel som langsigtede virkninger på miljøet vurderes disse ikke at være af væsentlig betydning. Teknik & Miljø har vurderet, at den øgede ammoniakemission fra St. Dammegård ikke vil have en negativ indvirkning på naturområderne, hverken på kort- eller langsiget.

Med hensyn til udspretningsarealernes placering ligger en mindre del af arealer i nitratfølsomme områder i forhold til vandindvinding, der er for disse områder udarbejdet indsatsplan, som ikke stiller specielle krav til anvendelsen af husdyrgødning på disse arealer. En part af udspretningsarealerne ligger indenfor nitratklasse 1 i forhold til overfladevand. Idet der maksimalt tildeles 1,3667 DE/ha overholdes beskyttelseskravet i forhold til nitratklasse 1. Ingen arealer ligger i fosforbelastede områder

Samlet set vurderer Teknik & Miljø, at når miljøgodkendelsens vilkår overholdes, har ansøgeren truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Teknik & Miljø vurderer, at indretning og drift af husdyrbrugt, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

22 Generelle forhold

22.1 Tidligere offentliggørelser

Bornholms Regionskommune offentliggjorde den 9. december 2009 til 4. januar 2010, at kommunen havde modtaget en ansøgning vedrørende ønske om udvidelse af svineproduktionen på St. Dammegård. Regionskommunen modtog ingen skriftlige debatindlæg som følge af offentliggørelsen.

Bornholms Regionskommune fremlagde ”forslag til §12-miljøgodkendelse til St. Dammegård” i offentlig høring i perioden 9. februar til 23. marts 2011. Som følge af denne høring modtog Teknik & Miljø et høringssvar, hvilket er gengivet i bilag 6.

22.2 Klagevejledning

Regionskommunens afgørelse kan påklages til Miljøklagenævnet af enhver med retlig interesse i sagen. Evt. klage skal være skriftlig og indsendes til Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, Skovløkken 4, 3770 Allinge. Herfra videresendes klagen til Natur & Miljøklagenævnet, der vil behandle klagen.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

De modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Bornholms Regionskommune. De skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

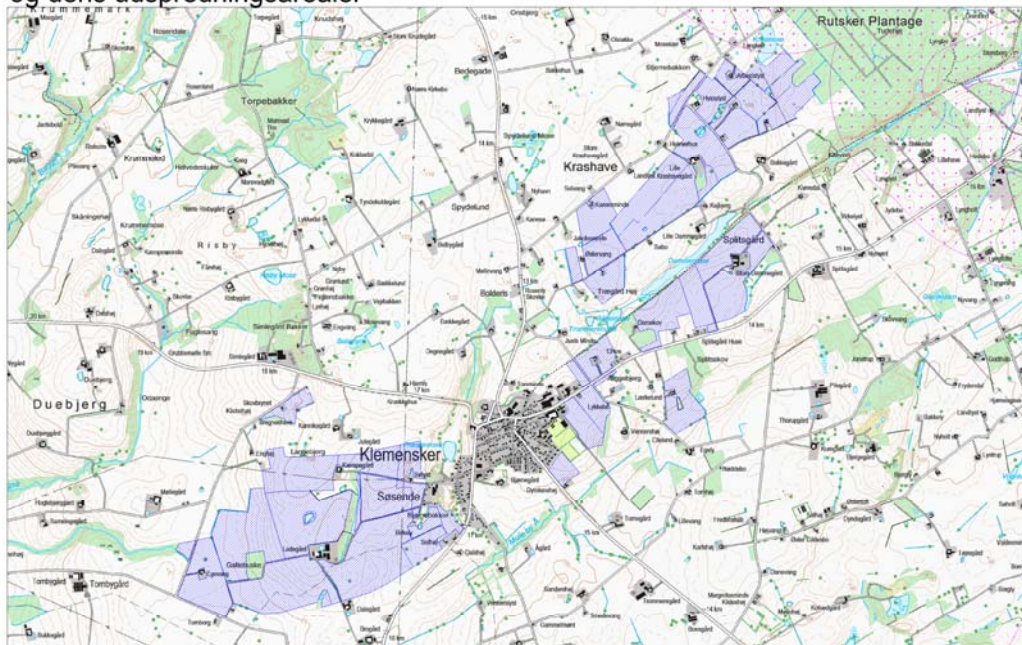
- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.”

Klagefristen er 4 uger fra 6. april 2010, hvor afgørelsen annonceres i Rytterknægten

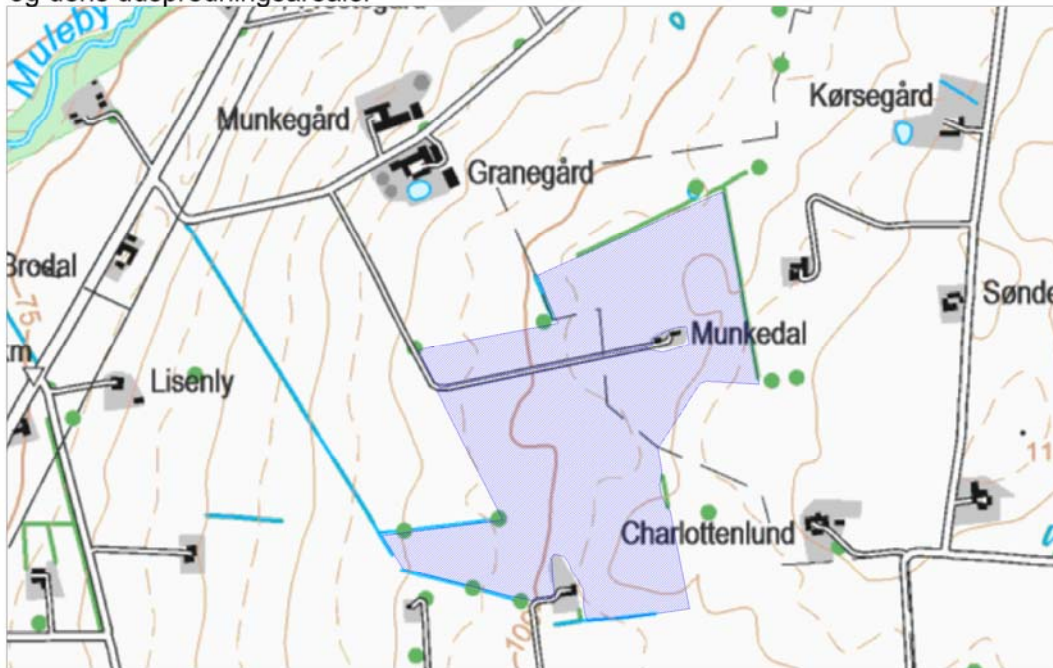
Bilag 1 – Udspretningsarealer, §3 beskyttet natur og EU-habitatområde, og arealer i bufferzoner

Kort med angivelse af §3 områder og EU-habitatområde i forhold til St. Dammegård og dens udspretningsarealer

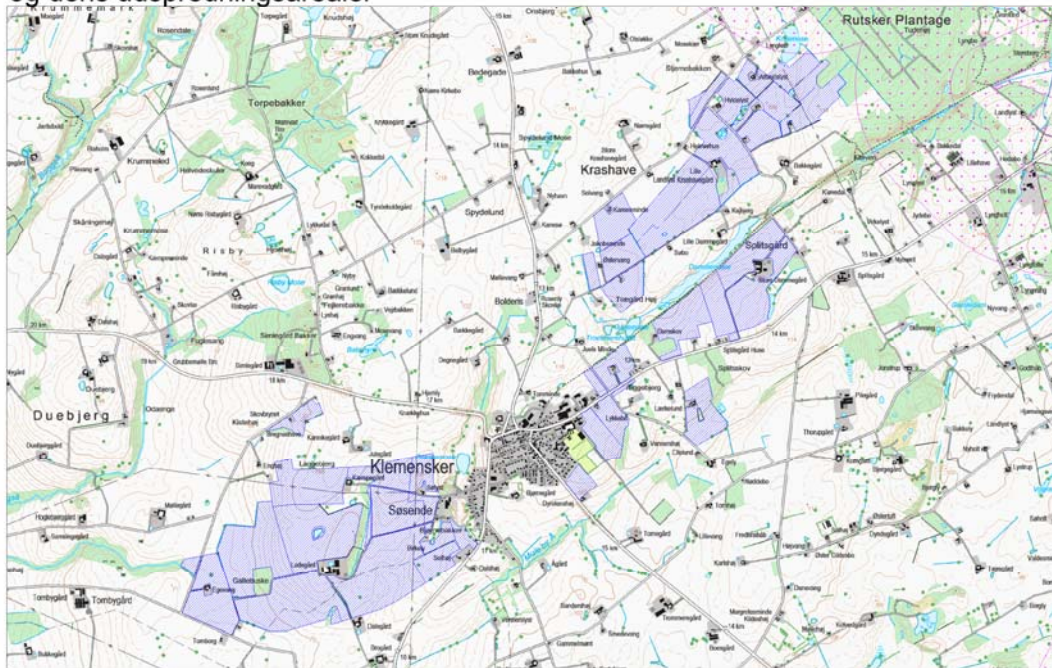
- Arealer**
- EU-habitatområde**
- Vandløb beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- Mose beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- Søer over 100 m², som er beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3**
- Overdrev beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- Sten- og jorddiger beskyttet af Museumslovens**
- Hede beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3**
- Nærmområde for vandindvinding**
- Lavbundsarealer**
- Eng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- Strandeng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- Terrænhældning over 12 grader**
- Terrænhældning fra 6-12 grader**
- Bufferzoner omkring §7 natur**

Kort med angivelse af §3 områder og EU-habitatområde i forhold til St. Dammegård og dens udspretningsarealer

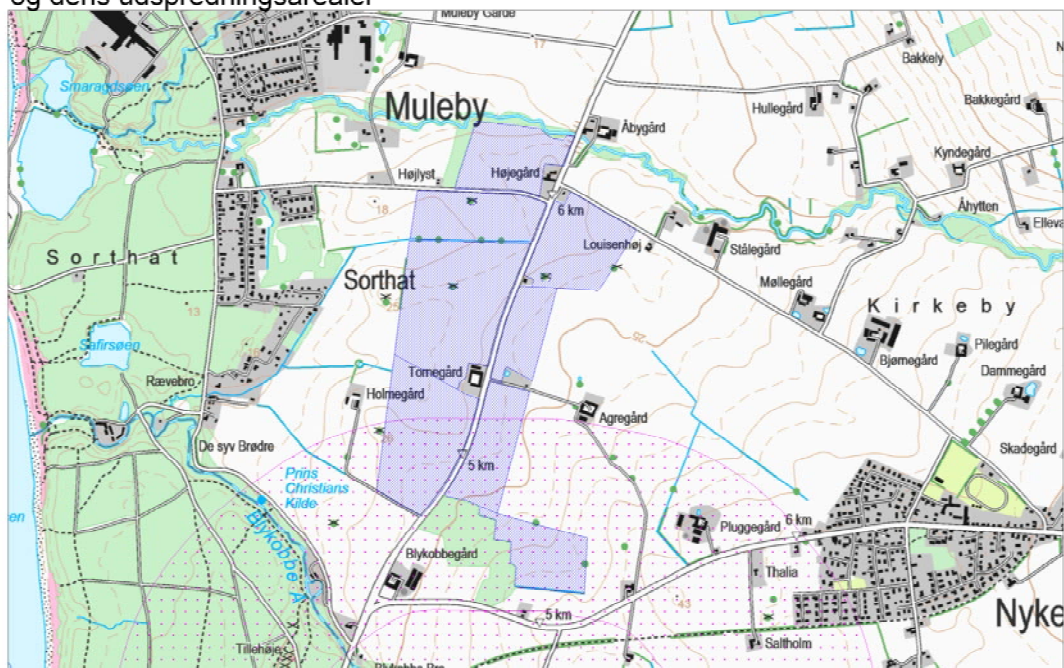
- Arealer
- EU-habitatområde
- Vandløb beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3
- Mose beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3
- Søer over 100 m², som er beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3
- Overdrev beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3
- Sten- og jorddiger beskyttet af Museumslovens
- Hede beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3
- Nærmområde for vandindvinding
- Lavbundsarealer
- Eng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3
- Strandeng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3
- Terrænhældning over 12 grader
- Terrænhældning fra 6-12 grader
- Bufferzoner omkring §7 natur

Kort med angivelse af §3 områder og EU-habitatområde i forhold til St. Dammegård og dens udspreddingsarealer

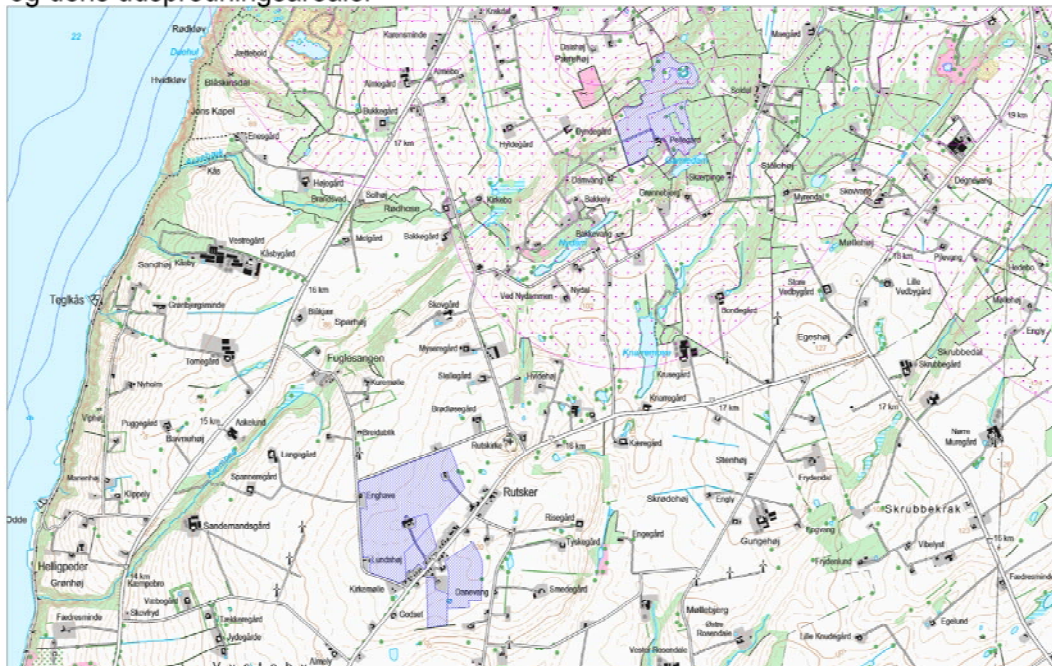
- **Arealer**
- **EU-habitatområde**
- **Vandløb beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Mose beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Søer over 100 m², som er beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3**
- **Overdrev beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Sten- og jorddiger beskyttet af Museumslovens**
- **Hede beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3**
- **Nærmområde for vandindvinding**
- **Lavbundsarealer**
- **Eng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Strandeng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Terrænhældning over 12 grader**
- **Terrænhældning fra 6-12 grader**
- **Bufferzoner omkring §7 natur**

Kort med angivelse af §3 områder og EU-habitatområde i forhold til St. Dammegård og dens udspretningsarealer

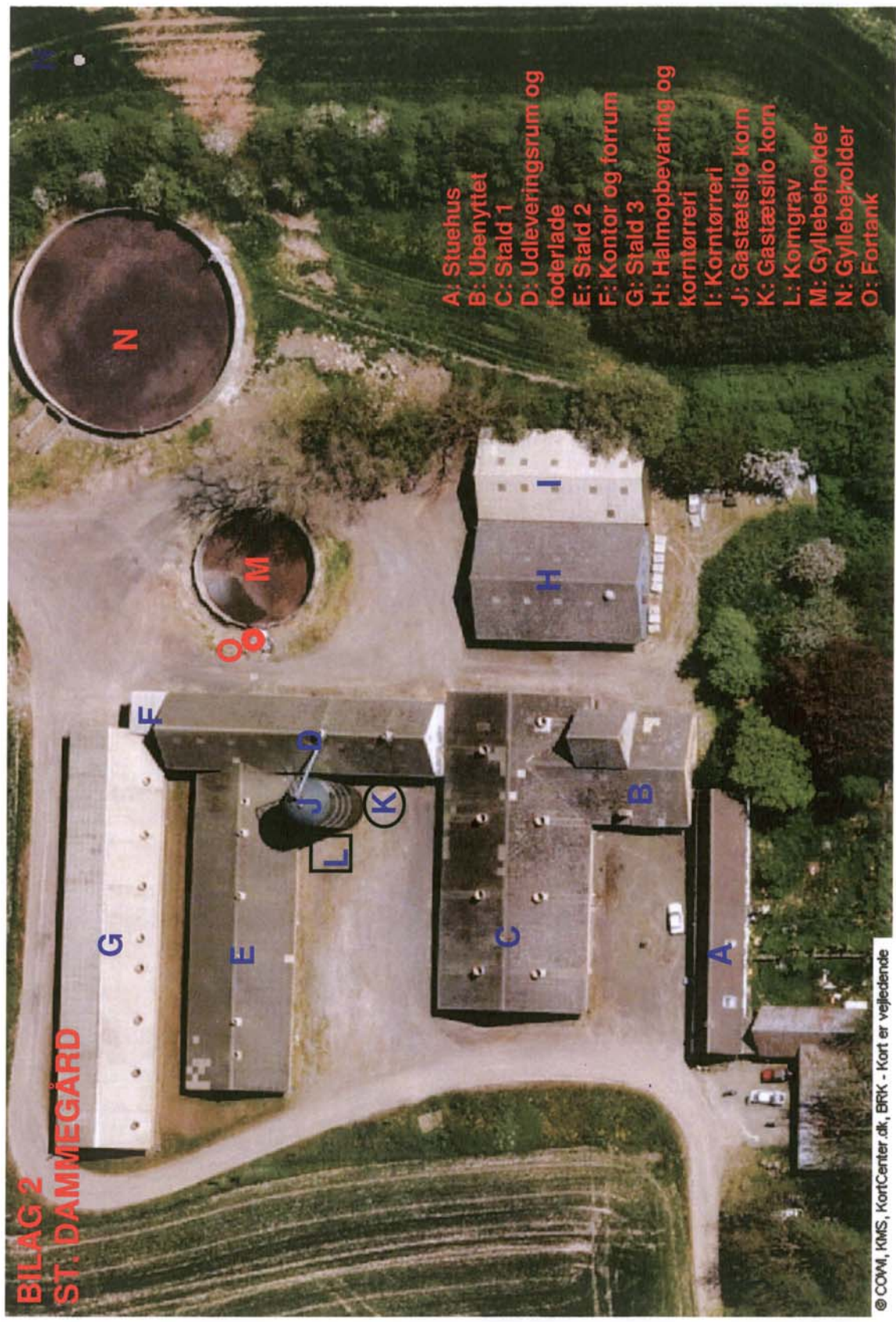
- Arealer**
- EU-habitatområde**
- Vandløb beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- Mose beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- Søer over 100 m², som er beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3**
- Overdrev beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- Sten- og jorddiger beskyttet af Museumslovens**
- Hede beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3**
- Nærområde for vandindvinding**
- Lavbundsarealer**
- Eng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- Strandeng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- Terrænhældning over 12 grader**
- Terrænhældning fra 6-12 grader**
- Bufferzoner omkring §7 natur**

Kort med angivelse af §3 områder og EU-habitatområde i forhold til St. Dammegård og dens udsprejningsarealer

- **Arealer**
- **EU-habitatområde**
- **Vandløb beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Mose beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Søer over 100 m2, som er beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3**
- **Overdrev beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Sten- og jorddiger beskyttet af Museumslovens**
- **Hede beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3**
- **Nærmområde for vandindvinding**
- **Lavbundsarealer**
- **Eng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Strandeng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Terrænhældning over 12 grader**
- **Terrænhældning fra 6-12 grader**
- **Bufferzoner omkring §7 natur**

Bilag 3 – Anlægstegning

Bilag 4 – Transportrute med gylle

Beredskabsplan

for

St. Dammegård

Indholdsfortegnelse:

TELEFONNUMRE	3
BRAND- OG EVAKUERING	4
OVERLØB AF GYLLE	5
KEMIKALIE- OG OLIESPILD	6
STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE	7
STRØMSVIGT	8
TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER	9
Bilag A Kort over ejendommen	10
Bilag B Beredskabskort	11

Udarbejdet af Steen Stender og Katrine Høst

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse eventuelle uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, ol.

Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig. Beredskabsplanen findes i en mappe i forrummet på St. Dammegård.

Kopi af beredskabsplanen findes i en mappe på kontoret på Ladegård.

Kort materiale.

Bagerst er der to oversigtskort over ejendommen mm. med angivelse af:

- Mark- og drikkevandsboringer/brønde
- Dieseltanke og olietanke (overjordiske og nedgravede)
- Drænbrønde / regnvandsbrønd / afløb
- Udløbspunkter til vandløb / jord fra dræn
- Slukningsmateriel
- Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v.
- Flugtveje for dyr/ frigørelse mm.

Kemikalielager findes ikke på ejendommen.

Husk

Ved store uheld ring altid 1-1-2, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. Er man i tvivl ring 1-1-2.

Efter brand mm. tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

TELEFONNUMRE

Ejer Steen Stender bor på Ladegård, Ladegårdsvej 6, 3700 Rønne.
Tlf. 5696 3232 eller mobil 4033 2232.

Ansatte Kristian Ager, mobil: 6174 4548.

Miljømyndighed	kontaktes på telefon	56922065 / 60262065 (Hans Ole Bech) eller 56922074 / 60262074 (Helle Thers)	
Falck	kontaktes på telefon	112	dag eller nat
Brandvæsen	kontaktes på telefon	112	dag og nat
Lægevagt	kontaktes på telefon	56952233	hverdage kl. 16.00–08.00 weekend + helligdage he- le døgnet
Tandlægevagt	kontaktes på telefon	56956700	weekender og helligdage kl. 10.00-10.30.
Landbocenteret	kontaktes på telefon	56907800	hverdage kl. 08.00-16.00
Dyrlæge	kontaktes på telefon	21715282	dag eller nat
Foderstofforretning BAF	kontaktes på telefon	33684400	dag eller nat
Elektriker	kontaktes på telefon	40143996	dag eller nat
Smeden (Røsmed)	kontaktes på telefon	56484014	dag eller nat
VVS (Hellisen)	kontaktes på telefon	56947450	dag eller nat
Ventilationsfirma	kontaktes på telefon	56965149	dag eller nat

BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

1. Tilkald brandvæsenet - RING 112 - oplys:
 - Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
 - Hvad er der sket og at det er en gårdbrand
 - Er der tilskadekomne - hvor mange
 - Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget
2. Kontakt ejeren, Steen Stender på tlf. 40322232 eller 56963232. Ansatte Kristian Ager, mobil: 61744548.
3. Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier

Placering af slukningsmateriel er angivet på oversigtskortet.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden - forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer

4. Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet

Oplys endvidere:

- Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed
- Hvor det brænder
- Brandens omfang
- Hvor der er adgangsveje

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

Pulverslukkere, vandslanger, højtryksrensere

OVERLØB AF GYLLE INSTRUKS

1. Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken - RING 112

oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring

2. Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne

3. Kontakt ejeren, Steen Stender på tlf. 40322232 eller 56963232.
Ansatte Kristian Ager, mobil: 61744548.

4. Kontakt miljømyndighederne ved tlf. 56922065 eller 56922074
(eller mobil 60262065 eller 60262074).

5. Ved udslip vil gyllen løbe ud på marken mod øst. Der er ingen drænbrønde eller vandløb i det pågældende område og dermed ikke risiko for at sådanne forurenes med gylle.

6. Forsøg opdæmning for at undgå, at gylle løber ud på et større areal og for at sikre mulighed for opsamling. Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden af gylle.

7. Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

Halmballer
Rendegraver

KEMIKALIE- OG OLIESPILD INSTRUKS

1. Ved større overløb af mælk, kemikalier og olie - RING 112 – oplys:
 - Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
 - Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud
 - Om der er risiko for forurening af vandløb, drikkevand
2. Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne
3. Kontakt ejeren, Steen Stender på tlf. 40322232 eller 56963232. Ansatte Kristian Ager, mobil: 61744548.
4. Kontakt miljømyndighederne ved tlf. 56922065 eller 56922074 (eller mobil 60262065 eller 60262074).
5. Forsøg opdæmning for at undgå, at det løber til nedlagt brønd place-ret umiddelbart vest for bygningerne (se vedlagte kort). Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden og art.
6. Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

Savsmuld/kattegrus

STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v. skal ligeledes noteres på kortet over ejendommen.

Vand

Hovedhane sidder i forrummet.

Der sidder en stophane for hver stald.

Elektricitet

Hovedafbryder er placeret i den sydligste længe umiddelbart syd for stald 1.

El-tavler er placeret ved hovedafbryder, udleveringsrum og ved stald 2.

Nye sikringer opbevares ved eltavlerne.

Vedr. placering se beredskabskort.

Valle

Hovedstophanen er placeret ved mejeriet i Klemensker. Ved den gamle af BRK's teknikbygning ved cykelstien umiddelbart ved bommene over cykelstien.

STRØMSVIGT INSTRUKS

1. Vurder om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.
2. Tjek alle stalde og se, om nødoplukket er åben.
3. Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning).
4. Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.
5. Ved strømsvigt på over ca. 2 timer, ring til Østkraft og forhør om varigheden af udfaldet. Telefon nr. 56930930.
6. Eventuelt iværksæt opstart af nødstrømsgenerator.

TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

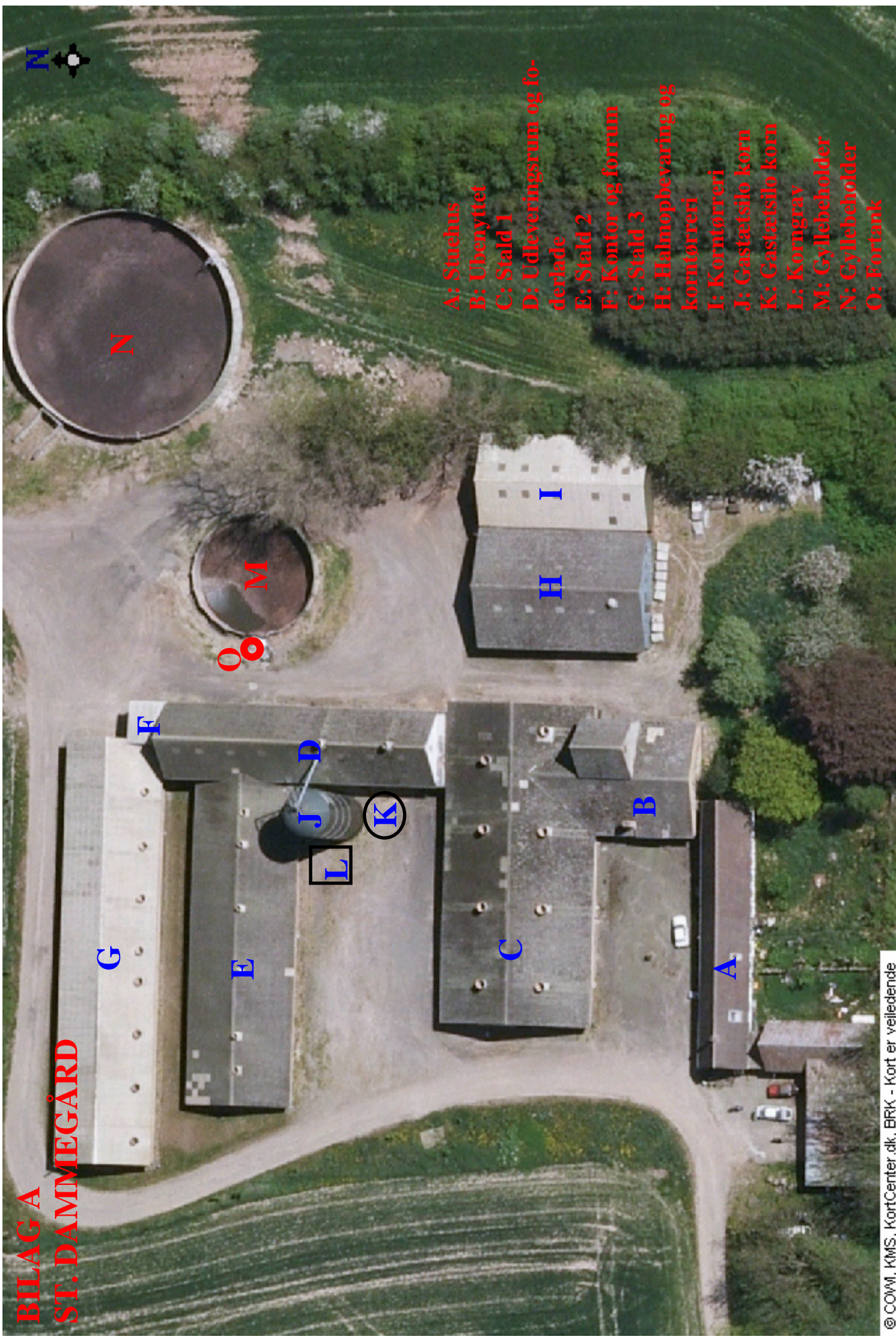
1. Bekæmpelsesmidler skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (f. eks. en køleboks) er velegnet.
2. Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opsugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer/plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre end ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden.
3. Medbring altid en mobiltelefon, således at det er muligt hurtigt at tilkalde hjælp ved uheld.
4. Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpeudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed

Meget giftige og giftige bekæmpelsesmidler skal overalt opbevares forsvarligt under lås. Øvrige bekæmpelsesmidler skal opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

Derudover gælder følgende:

- Kemikalierummet skal være godt ventileret, tørt og frostfrit med god belysning.
- Der skal findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild.
- Døre skal være forsynet med en støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.

BILAG A ST. DAMMEGÅRD

- A: Stuehus
- B: Ubenyttet
- C: Stald 1
- D: Udlæveringsrum og foderlade
- E: Stald 2
- F: Kontor og forrum
- G: Stald 3
- H: Halmopbevaring og kornlørreri
- I: Kornlørreri
- J: Gæststalsilo korn
- K: Gæststalsilo korn
- L: Korngrav
- M: Gyllebeholder
- N: Gyllebeholder
- O: Fortank

BILAG B
ST. DAMMEGÅRD

Flugtvej

Hovedindgang vand

Nedlagt brønd

Pulverslukker

Eltavle

Pulverslukker

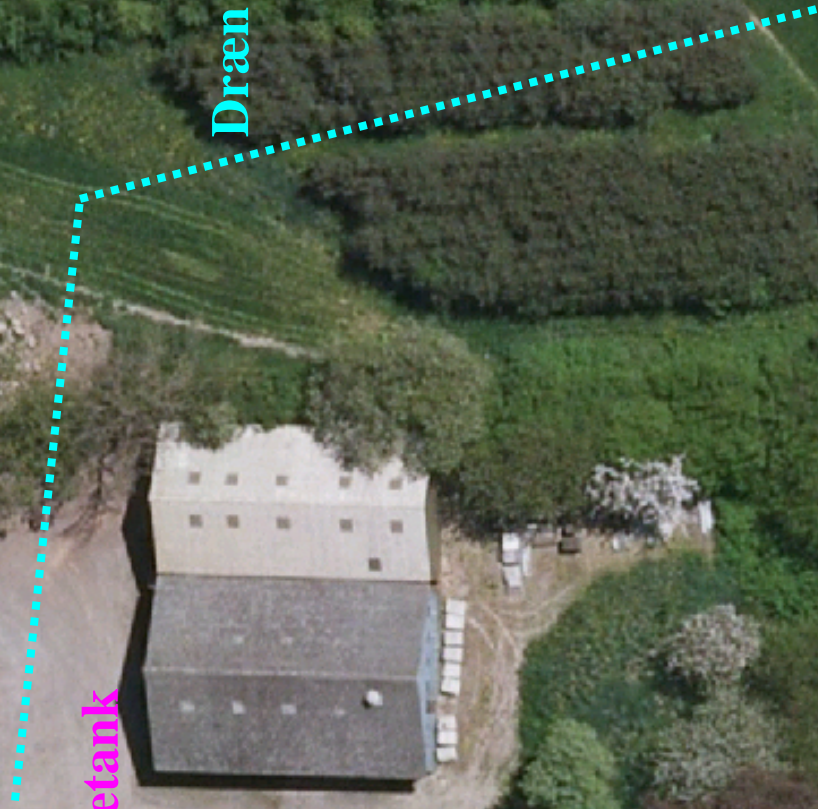
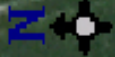
Eltavle

Eltavle
(hovedtavle)

Fortank

Draen

Oljetank

Bilag 6 – Modtagne indlæg i forbindelse med 2. offentlighedsperiode

Teknik & Miljø har i forbindelse med den 2. offentligheds periode fra 9. februar til 23. marts 2011 modtaget en skriftlig bemærkning. Henvendelsen er resumeret nedenfor:

John Laursen, Pellegård har meddelt at han ikke ønsker, at arealer tilhørende Pellegård figurerer i miljøgodkendelsen til St. Dammegård.

Teknik & Miljø's bemærkninger: Arealerne tilhørende Pellegård er taget ud af nærværende miljøgodkendelse.